

»Dekorativna«, glasilo delovne skupnosti Dekorativne, tovarne dekorativnih tkanin, Ljubljana, Celovška 280, tel. 54-241. Odgovorni urednik: Vladimir Kočvar, tisk: Tiskarna Ljubljana, Tržaška 42, Ljubljana. Po zakonu o javnem obveščanju (Ur. l. SRS 121-1/72) oproščeni davka na promet.

Planiranje

Sam pojem planiranja ni nič posebno novega za nas. Planiramo, načrtujemo razvoj delovne organizacije, proizvodni program, kadre. Temu prilagamo torej tudi planirano ustrezno strojno opremo, izkoriščenost te opreme, potrebne surovine, usposobljenost kadrov, planirane učinke proizvodnje, dohodek in ostanek dohodka in razporeditev tega dohodka. Mesečno planiramo proizvodnjo po naročilih naših kupcev, da izpolnjujemo željene roke; usklajamo kapacitete, razpoložljive kadre, naročila, možnosti za nabavo surovin. Z vsem tem hočem poudariti, da je planiranje stalno in povsod prisotno in ga lahko opredelimo kot zamišljanje ciljev in delovanje za doseg ciljev vnaprej.

Planiranje ima sistemski značaj, saj neko bodoče zaželeno stanje zahteva množico med seboj povezanih odločitev. Ta lastnost planiranja tudi pojasnjuje, da planiranje ni enkratni akt, temveč proces, ki nima neke končne točke. V tem procesu se približujemo »rešitvi«, nikdar pa je popolnoma ne dosežemo.

Pojem sistematskega značaja planiranja omenjam zato, da lahko preidemo na sistem družbenega planiranja. Zakon o temeljnih sistema družbenega planiranja s poudarkom govori o sistemu družbenega planiranja. Gre za to, da:

1. Različne vrste planov v posameznih samoupravnih organizacijah, samoupravnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah morajo biti med seboj sistemsko povezane, povezane pa so tudi z drugimi samoupravnimi akti, ki jih sprejemajo ljudje oziroma organi v teh organizacijah.

2. Plani v različnih samoupravnih organizacijah, samoupravnih skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih, ki so med seboj povezane s samoupravnimi sporazumi ali na osnovi družbenih predpisov, so tudi med seboj na predpisan način povezani. Torej ima sistemski značaj družbenega planiranja pri nas tri komponente:

— vsak plan je sistem med seboj povezanih odločitev

— različni plani v isti organizaciji so med seboj sistemsko povezani

— planiranje v različnih organizacijah, ki tvorijo širše organizacijske sisteme, je med seboj sistematsko povezano.

Družbeno planiranje ima po zakonu tri glavne namene:

1. ekonomsko in družbeno kontrolo nad celoto družbene produkcije ter nad pogoji, sredstvi in rezultati združenega dela; uresničevanje pravice dela z družbenimi sredstvi, svobodo in

enakopravnost pri delu s temi sredstvi in svojo odločilno vlogo v socialistični samoupravni družbi;

2. usklajevanje odnosov v razvoju gospodarstva in družbe ter materialnih proporcij v celotni družbeni reprodukciji in njenih posameznih delih;

3. usklajevanje in usmerjanje medsebojnih družbenoekonomskih, socialnih in drugih samoupravnih odnosov in interesov delovnih ljudi oziroma posameznih delov združenega dela.

Zakon obravnava posebej dve vrsti planiranja v samoupravnih organizacijah, samoupravnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah: **srednjeročne in dolgoročne plane**. Srednjeročni plani obsegajo obdobje petih let, dolgoročni pa obdobje desetih ali več let. Vendar organizacije, v katerih ciklusi uresničevanja plana obsegajo krajše ali daljše obdobje kot ciklusi srednjeročnih in dolgoročnih planov, sprejemajo svoje plane v skladu z dinamiko svojega reprodukcijskega procesa.

Temeljni plan ekonomskega in družbenega razvoja je srednjeročni plan, ki mora temeljiti na skupno ocenjenih možnostih za uresničevanje splošne orientacije dolgoročnih ciljev. Torej zopet obstaja sistemski povezava med dolgoročnim in srednjeročnim planom. Ta mora obstajati tudi med tema in **letnim planom** oziroma s **plani za krajša obdobja**.

Zakon obvezuje nosilce družbenega planiranja, da v obdobju, v katerem se uresničuje srednjeročni plan, vsaj enkrat letno analizirajo njegovo uresničevanje, da bi v skladu s cilji in nalogami, ki jih plan postavlja, določili konkretne naloge za prihodnje plansko leto.

Vsaka temeljna organizacija samostojno pripravlja in sprejema svoj plan ter pripravlja elemente za samoupravni sporazum o osnovah plana:

1. delovne organizacije,
2. sestavljene organizacije,
3. samoupravne interesne skupnosti,
4. krajevne skupnosti,
5. druge samoupravne organizacije in skupnosti,

s katerimi jo neposredno ali prek njene delovne organizacije vežejo: dohodek, združitev dela in sredstev ter drugi interesi.

Da bi bila mogoča sistemski povezanost pri družbenem planiranju, zakon uveljavlja načela **sočasnega in kontinuiranega planiranja**. Z načelom sočasnega planiranja je mišljeno, da vsi nosilci družbenega planiranja pripravijo plane sočasno, jih med seboj usklajujejo in sprejemajo. Z načelom kontinuiranega planiranja pa je nosilec

planiranja naloženo, da nenehno analizirajo in predvidevajo svoj razvoj, da morajo imeti plane in programe za delo in razvoj za ustrezno plansko obdobje, da bi pri ukrepih sledili ciljem srednjeročnega planskega obdobja.

Ze nekajkrat je omenjen izraz **nosilec družbenega planiranja**. Jugoslovanski sistem družbenega planiranja predvideva, da so nosilci družbenega planiranja v prvi vrsti delavci in vsi delovni ljudje v samoupravnih organizacijah in skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih in šele v drugi vrsti te organizacije in njihovi organi. Nosilci družbenega planiranja s **samoupravnimi sporazumi in dogovori o osnovah plana** določajo skupne interese in cilje, zaradi katerih se sklepajo in v njih urejajo medsebojni odnosi, pravice, obveznosti in odgovornosti za njihovo uresničevanje.

Plan temeljne organizacije vsebuje zlasti določanje medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, ki se nanašajo:

— na združevanje dela in sredstev družbene produkcije v TOZD

— na program in organizacijo proizvodnje, poslovanje, proizvodne in poslovne stroške, realizacijo proizvodov, uvoz, izvoz, raziskovanje, produktivnost dela, učinkovitost poslovanja;

— na pridobivanje dohodka in njegovo razporejanje, temeljne elemente cen, pogoje za kreditiranje, združevanje dela in sredstev z drugimi organizacijami in skupnostmi, osnove in merila za razporejanje dohodka za osebno, skupno in splošno porabo, za razširjanje materialne osnove dela;

— na izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje, zaposlenost in zaposlovanje, razvoj in usposabljanje kadrov,

— na zagotavljanje sredstev za proizvodnjo,

— na reševanje stanovanjskih vprašanj, družbeno prehrano, zdravstveno varstvo, počitek, rekreacijo,

— na obveznosti do drugih organizacij,

— na zagotavljanje sredstev za uresničevanje nalog na področju samozaščite in ljudske obrambe,

— na zagotavljanje varstva in izboljšanje življenjskega okolja,

— na zagotavljanje materialnih, finančnih in drugih rezerv,

— na nenehno pospeševanje socialističnih samoupravnih odnosov.

Plan delovne organizacije zagotavlja povezovanje in zadovoljevanje skupnih interesov delovnih ljudi v temeljnih organizacijah, stabilnost njihovega dela in poslovanja, skupno doseganje in razporejanje dohodka, ustvarjanje pogojev za razširjanje materialne osnove dela, uresničevanje pravic dela in drugih samoupravnih pravic. Plan delovne organizacije temelji na planu temeljne organizacije ter določa **odnose in vprašanja**, ki so določena s **samoupravnim sporazumom o združitvi**.

Torej tudi v samoupravni organizaciji ne gre zgolj za **gospodarsko**, temveč za **družbeno planiranje**.

Ko se planiranje razvija in se planerji vedno bolj zavedajo procesov, v katerih sodelujejo, je potrebno razviti primerno metodologijo planiranja, ki naj vsebuje sposobnost hitrega reagiranja in ukrepanja v novi situaciji.

Marjana Gregorčič

BRON ZA DEKORATIVNO

V organizaciji gospodarske zbornice Slovenije in umetnostnega paviljona v Slovenj Gradcu je bila v avgustu odprta razstava »Slovenska domača in umetna obrt«. To je bila prva slovenska razstava domače in umetne obrti, na njej pa se je predstavila tudi Dekorativna in prejela za razstavljeno **posteljno pregrinjalo bronasto plaketo za iskanje» prvine tkalske identitete«** — kot je zapisano na plaketi.

Želimo si še takih priznanj, ki jih bomo s **kakovostjo in dobrim oblikovanjem** gotovo tudi dosegali!

B. Ž. J.

Partijska šola — uspešno

V minulem šolskem letu 1976/77 sta dve naši delavki obiskovali partijsko srednjo šolo pri CK ZKS. Tako kot naši prejšnji delavci sta tudi letošnji (lanski) šolariki (Jambor Rada, Avsec Marija) uspešno končali šolanje. Tudi minulo šolsko leto je potekal pouk v tej šoli po že znanim redu — dopoldan predavanja, popoldan seminarji, (z obveznimi seminarskimi nalogami iz vsakega predmeta) na koncu leta so prišli na vrsto izpiti iz vseh predmetov in seveda — matura.

V novem šolskem letu 1977/78 obiskuje partijsko šolo tovariš Janez Tomažič.

Družbenopolitične organizacije ZA sanacijo VOLNE

V sredo, 5. 10. je bila sklicana razširjena seja družbenopolitičnih organizacij Dekorativne, kjer so bili prisotni tudi strokovni delavci, da bi lahko razlagali obravnavano tematiko.

Edina tema na seji je bila informacija o prevzemu sanacije in predvidena pridružitve »Volne« v Laškem k »Dekorativni« v Ljubljani.

Tovariš generalni direktor Janez Nebec je aktivno poročal o problemu »Volne« vse podrobnosti, od začetka, ko sta Gospodarska zbornica SRS in IO združenja TOZD tekstilne industrije Slovenije sprožila problem sanacije »Volne« v Laškem.

Težak ekonomski položaj »Volne« v Laškem je problemsko presežal občinske meje. Postavilo se je vprašanje v okviru republike. Ali prepustiti to delovno organizacijo stečajnemu postopku ali poiskati možnost sanacije s priključitvijo k večji in uspešni delovni organizaciji. Ugotovili so, da bi stečaj povzročil prehude posledice za občino Laško, še zlasti pa za 350 članski kolektiv, ki v okviru laške občine ne bi mogel najti nove zaposlitve. Sprejet je bil torej sklep, da je potrebno stanje sanirati ter tako vsaj večino delavcev obdržati in jim zagotoviti socialno varnost, obenem pa proizvodni program spremeniti tako, da se bo vključil v program sanatorja — oz. delovne organizacije, ki bo sanacijo prevzela.

Pri Gospodarski zbornici SRS je bila ustanovljena posebna komisija z nalogo — poiskati delovno organizacijo, ki bi priključila »Volno« iz Laškega kot TOZD. Obrnili so se tudi na Dekorativno, saj so videli v naši delovni organizaciji dobro možnost in poroka, ki bi zmožel to nelahko nalogo.

Naše strokovne službe so previdno pristopile k preverjanju podatkov ter k analizam kapacitet v »Volni« ter k ovrednotenju njihovega poslovanja in ugotovile — da ob obstoječem položaju Dekorativna ne bi mogla sanirati tamkajšnjega poslovanja oz. celotnega stanja. Ob nadaljnjih strokovnih razmišljanjih pa je prišlo do solucije, da bi bila sanacija mogoča ob popolni spremembi proizvodnega programa v »Volni«. Potrebna bi bila skoraj vsa nova strojna oprema za izdelavo mikane preje — v obstoječe objekte. Strokovne službe so ob natančnejših analizah bolj in bolj zagovarjale predosti združitve — seveda ob navedenih pogojih in s pripombo, da omenjenega samo z lastnimi sredstvi nikoli ne bi zmožli rešiti. Sanator mora v primeru sanacije nastopiti kot prevzemnik in garant za vse finančne obveznosti v zvezi s sanacijo in novo investicijo. Take obveznosti pa brez širše družbene pomoči ne bi mogla prevzeti nobena — še tako odlična — delovna organizacija.

Naša delovna organizacija je iz svojih že načrtovanih nalog lahko predvidela, kje in kako bi lahko koristila združitve z »Volno« enim in drugim. Ker pa je zasnovala svoj predlog sanacije na trajnejših rešitvah, je pogojevala priključitvi tudi nekatere pogoje:

1. Da se Dekorativni zagotovijo devizna sredstva za modernizacijo stare pliš tkalnice v višini 41.000.000,00 deviznih dinarjev.

— da se zagotovi za uvoz potrebne opreme iz konvertibilnega področja za novo predilnico v Volni v Laškem 11.000.000,00 deviznih dinarjev.

2. Da se za celotno investicijo v Dekorativni in Volni-Laško s strani poslovnih bank zagotovijo dolgoročni investicijski krediti s tem, da Dekorativna sodeluje z 20 % deležem s svojimi lastnimi sredstvi.

3. Da se zagotovi s strani poslovnih bank in sklada skupnih rezerv SRS dolgoročni sanacijski kredit za pokritje nekaterih obveznosti iz poslovanja Volne-Laško v prejšnjih letih.

4. Da se že odobreni namenski krediti Volne-Laško prenesejo na Dekorativno.

Vsi posredno in neposredno prizadeti — od občine do republiške GZ in ostalih organov, so naš načrt ugodno ocenili in s tem tudi posredno ali neposredno pripomogli, da je IS SRS Dekorativni odobril potrebno višino deviznih dinarjev ter da je svoj delež (11.000.000,00 deviznih din) prispevala celotna slovenska tekstilna industrija iz že dodeljene kvote!

Slednji so v tem sanacijskem primeru pokazali izredno stopnjo samoupravne zavesti in solidarnosti, saj vemo, da so devizne vsote dodeljene tekstilni industriji že sicer vedno »tenko rezanek«.

Dekorativna dobi — v primeru, da bo resnično prevzela sanacijo »Volne« v Laškem — zagotovila celjske poslovne banke in sklada skupnih rezerv SRS, da odobrita naši DO dolgoročne kredite za pokritje izgub v »Volni« za leti 1976 in 1977. Zraven bi obe instituciji sodelovali pri realizaciji sanacije z dolgoročnim investicijskim posojilom v višini 26.500.000,00 din. LB bi odobrila še kredit v višini 65.000.000,00 din z vračalno dobo 10 let.

Vsem kreditom bi zapadle prve anuitete leta 1980, kar pomeni dveletno dobo mirovanja. V tem času bi lahko zvečine realizirali investicijski program tako v Volni kot v Dekorativni in bi vložena sredstva že vračala toliko, da bi iz novoprisklujenih sredstev v »Volni« poravnavali kreditne obveznosti.

Naš sanacijski program je osnovan na najrealnejših možnih predvidevanjih, po katerih bomo odsegli, da bo proizvodnja v »Volni« v Laškem kar najhitreje rentabilna in bo mogla sama kot TOZD Dekorativne vračati sanacijske kreditne obveznosti in tudi investicijske kreditne obveze.

Tovariš Kragelj je vsem prisotnim na vprašanja odgovarjal tudi v zvezi z natančnejšimi finančnimi podatki.

Prisotni so sicer še povprašali po tej ali oni podrobnosti (kadrovske vprašanje), vendar so bili na koncu vsi enotno za tak sanacijski program in tudi za pridružitve »Volne« kot TOZD k Dekorativni.

Tako priporočilo je s tega razširjenega političnega aktiva posredovano vsem DS TOZD in DSSS, ki so na svojih zadnjih sejah tudi enako odločile in bo na podlagi tega centralni delavski svet moral razpisati referendum.

SKUPNA PORABA

Delo na področju razporeditve sredstev za skupno porabo

V pretekli številki našega glasila sta bila objavljena dva članka s področja družbenega standarda, ki pa, razumljivo, nista mogla zajeti celotne teme. Zato bi s tem prispevkom naredili pregled planiranja porabe sredstev za skupno porabo za leto 1978 — seveda tudi s pogledi nazaj.

Že dejstvo, da smo sprejeli samoupravni sporazum o delitvi sredstev skupne porabe, nas obvezuje, da se po njem ravnamo.

V lanskoletnem planu za delitev sredstev skupne porabe smo načrtovali za leto 1977. Sredstva za skupno porabo smo zbrali iz obveznih stanovanjskih prispevkov delavcev in našim dogovorjenim triodstotnim prispevkom (česar je bilo v tem

letu za 5 milijonov). Iz ostanka dohodka od leta 1976 je bilo še 6,3 milijona, vrnjena stanovanjska posojila so znesla nadaljnji milijon, nerazporejenih sredstev iz leta 1976 pa je bilo tudi še za 1,8 milijona dinarjev.

Vsa zgoraj našeta sredstva so znesla 14.140.000 din, poleg tega smo za nakup 25 stanovanjskih enot (za to leto) najeli posojilo v višini 6,5 milijona din.

Iz polletnega poročila o poteku trošenja sredstev skupne porabe ter na podlagi sklepov SMR DO smo ugotovili naslednje: vsoto, zbrano iz sredstev stanovanjskega prispevka, vrnjenih posojil in dela ostanka dohodka smo v celoti porabili za reševanje stanovanjske problematike. Preostala sredstva

skupne porabe pa smo po sklepih samoupravnih organov porabili takole:

Za regres (ob LD), za odpravnine (delavcem, ki gredo v pokoj), za jubilejne nagrade (25 let v DO), za enkratno pomoč upokojujencem (ob vsakoletnem srečanju), za dotacije družbenopolitičnih organizacij, za sredstva družbene prehrane, zavarovanje gasilcev ter za različna manjša izplačila.

Iz polletnega poročila o porabi sredstev skupne porabe je razvidno, da je bil velik del nalog že izveden — oziroma bodo izpeljane še do konca letošnjega leta (razen v primerih, ko smo nekaterim delavcem že odobrili stanovanjski kredit, pa ga

zaradi nepredložene ali pomanjkljive dokumentacije ne morejo koristiti).

Plan porabe sredstev za skupno porabo za leto 1978, ki ga strokovne službe pripravljajo, mora že bazirati na novosprejetem samoupravnem sporazumu o oblikah porabe sredstev skupne porabe, kjer smo (v čl. 37) precizirali in razširili področje porabe teh sredstev;

34 točk, ki jih navaja člen 37 tega sporazuma, opredeljuje vse tiste potrebe družbenega standarda delavcev, ki jih doslej nismo mogli niti obravnati zaradi nujnih potreb po prvenstvenem reševanju stanovanjske problematike.

Zavedati se moramo, da bo reševanje stanovanjske problematike gotovo še vedno v ospredju, saj podatki kažejo, da imamo še vedno 400 delavcev z

nezadovoljivo rešenimi stano-
vanjskimi potrebami in da se
s spreminjanjem družinskega
statusa (poroke, rojstva...) po-
rajajo vedno nove stanovanjske
stiske.

Svet za medsebojna razmer-
ja na ravni DO je načrtoval po-
rabo sredstev skupne porabe za
leto 1978 in predvidel nakup 5
družinskih stanovanj in 5 ležišč
v predvidenem samskem domu
(ki bo zgrajen v neposredni bli-
žini naše tovarne). Do odločitve
za nakup tako majhnega števila
stanovanj je prišlo zato, ker za
prihodnje leto ne predvidevamo,
da bi nam banka odobrila nova
stanovanjska posojila (doslej
smo jih dobili že trikrat) in tu-
di zato, ker predvidevamo šte-
vilne prošnje za posojila — za
individualne potrebe. Poleg ome-
njene se je SMR ob palnu raz-
porejanja sredstev skupne po-
rabe zavedel tudi nujnosti reše-
vanja naših počitniških kapacit-
et, ki smo se jim že leta zaradi
drugih nujnih potreb — odre-
kali.

Letovanje v počitniških pri-
kolicah se je že v številnih ko-
lektivih izkazalo za dovolj pri-
jetno in ekonomično tako, da bi
v prihodnjem letu z nakupom
ca. 10 prikolic začeli orati led-
no na tem področju.

Tudi skrb za varstvo otrok
zaposlenih delavcev, ki je ves

čas osprednji problem širše
družbene skupnosti, naš zadeva,
saj vemo, da s sredstvi, zbrani-
mi v ta namen iz samopriskov
I. in II. (ter nekaterih drug-
jih sredstev), ne dohitevamo
potreb.

Ob tem so nekatere večje or-
ganizacije združenega dela že
pristopile k ustanavljanju last-
nih vrtcev, kar pa je za našo
OZD še odprto vprašanje in —
za kar bomo morali najti odgo-
vore z anketo.

Poleg vsega povedanega je tu
še skrb za zdravje naših delav-
cev. V letošnjem letu je stro-
kovni kolegij pripravil predlog
za rešitev zobozdravstvenih po-
treb naših delavcev. To proble-
matiko je ob gradivih za nove
zakone v zdravstvu obravnavala
tudi razširjena konferenca de-
legacij SIS DO.

Predlog je v tem, da bi v
šentviškem zdravstvenem domu
dotirali nakup celotne ordina-
cijske opreme, s tem pa bi si
zagotovili redne zobozdravstve-
ne usluge za vse naše delavce.

Odločitev za program o raz-
podelitvi sredstev porabe bodo
morali obravnavati vsi delavci
in jih tudi spremljati skupno s
temelnimi letnimi plani za leto
1978 — z referendumi.

Jožica Krmelj
B. Ž. J.

Novosti v službi za EOP

V mesecu juniju letos je DS
naše delovne organizacije raz-
pravljaval in sklepal o nabavi no-
vega računalnika. Sprejet je bil
sklep, da se pri firmi HONEY-
WELL kot najboljšemu ponudni-
ku, nabavi nov večji računalnik,
ki bi zamenjal obstoječega. Za-
kaj ta zamenjava?

Kakor na vseh drugih področ-
jih, se naša delovna organizacija
hitro razvija tudi na področju
obdelave podatkov. Sedanji raču-
nalnik je postal premajhen že za
nekatero obstoječo večje obdelave,
sploh pa še za razvijanje no-
vih obdelav. Konfiguracija obsto-
ječega sistema je minimalna, kar
pomeni, da ima zelo majhno ka-
paciteto glavnega in zunanega
pomnilnika (diskovne enote). To
pomanjkljivost rešujemo sedaj
tako, da nekatere zbirne, večje
obdelave izvajamo v drugih raču-
nalniških centrih, predvsem v
Titanu v Kamniku.

Majhna kapaciteta zunanega
pomnilnika pomeni tudi veliko
oviro za nadaljnje širjenje baze
podatkov, ki služi kot osnova za
vse obdelave. Po principu raču-
nalniške obdelave je baza podat-
kov zbir vseh najvažnejših po-
datkov o dogodkih in stanjih v
delovni organizaciji, zabeležen v
zunanem pomnilniku računalni-
ka. Tako shranjeni podatki so hi-
tro dostopni za najrazličnejše ob-
delave in jih služba lahko obde-
lane, združene in urejene posre-
duje vsem uporabnikom. S takim
načinom dela se preprečuje več-
kratno zajemanje oz. zbiranje istih
podatkov.

Nov računalnik pričakujemo
najprej v sredini prihodnjega le-
ta, točen datum instalacije pa bo
znan šele po končni odobritvi
uvoza s strani pristojnih organov.

Že sedaj pa potekajo okvirne
priprave za uvedbo novih kom-
pleksnejših obdelav. Tu so pred-
vsem mišljene obdelave na pod-
ročju planiranja in kontrole pro-

izvodnje. Planiramo, da bi z no-
vimi obdelavami na tem področ-
ju lahko še bolj natančno in vsa-
kodnevno spremljali izdelavo blaga
na posameznih strojih in po-
dobno. Predvsem v obdelavah s
področja planiranja in kontrole
proizvodnje je možno najkoristne-
je in najbolj ekonomično izko-
ristiti nove računalniške kapaci-
tete.

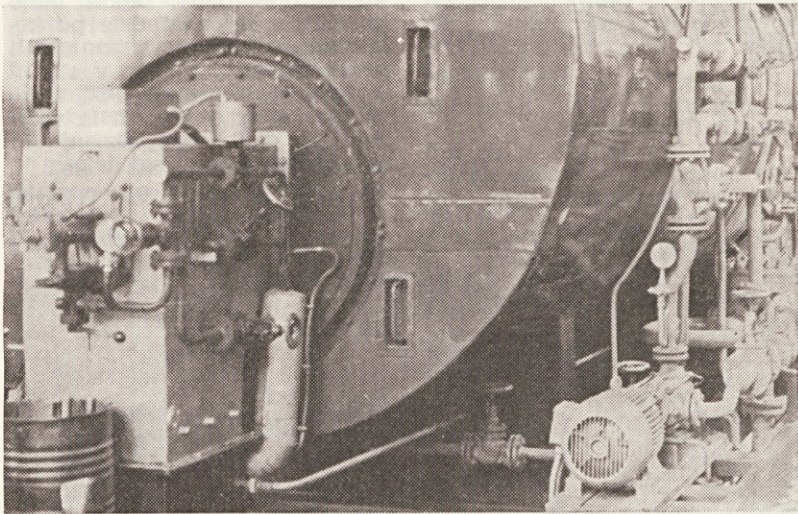
Vzporedno s strokovnimi pri-
pravami za delo na novem raču-
nalniku pa potekajo tudi orga-
nizacijske priprave. Zaradi čim-
boljšega poteka dela na seda-
njem, še bolj pa na bodočem raču-
nalniškem sistemu, je bilo po-
trebno na novo porazdeliti delovne
naloge in opravila med zapo-
slene v službi za EOP. Kot rezul-
tat teh sprememb je ustanovlje-
no tudi novo delovno mesto orga-
nizator-programer. Delovne naloge
na tem delovnem mestu so
predvsem vzdrževanje in dopol-
njevanje obstoječih obdelav po
željah in zahtevah uporabnikov.
Predvidevamo tudi, da bo potreb-
no v službi za EOP z instalacijo
novega računalnika (oziroma še
pred njo) zaposliti še nekaj so-
delavcev predvsem na delovnih
mestih programer in programer-
organizator.

Morda na koncu še beseda,
dve o delu v službi za EOP v
najbližji bodočnosti. Poleg pri-
prav za prenos dosedanjih obde-
lav na nov računalnik in izpopol-
njevanje obstoječih obdelav nas
najprej čaka dokaj zahtevna na-
loga spremembe obračuna OD po
novih merilih samoupravnega
sporazuma o osnovah in merilih
za razdelitev dohodka za osebno
porabo.

Ta sporazum prinaša vrsto
sprememb, ki bodo poleg ostalih
bistveno vplivale tudi na samo
tehniko obračuna OD. Upamo pa,
da bomo s pomočjo vseh drugih
služb tudi to nalogo uspešno op-
ravili.

Zupan Jakob

Vzdrževalna dela in remontu v času kolektivnih dopustov

Kakor vrsto let nazaj smo tu-
di za čas letošnjega kolektivnega
dopusta načrtovali, kaj moramo
narediti, da bodo stroji in insta-
lacije sposobni za nemoteno obra-
tovanje. Poudarek je bil na ti-
stih strojih in instalacijah, ki s
svojim zastojem bistveno vpliva-
jo na celotno proizvodnjo.

Pa pojdemo po vrsti:

Rekonstrukcija trafo postaje:

Opravljena je bila zamenjava
dosedanjih transformatorjev $2 \times$
1000 KVA z novimi $2 \times$ 1600
KVA.

Razširjen in preurejen je bil
visokonapetostni del transfor-
matorske postaje za novo insta-
lirano moč transformatorjev.

Kotlarna:

Na parnem kotlu BKG 100, ki
oskrbuje s toplotno energijo pro-
izvodnjo in ogrevanje prostorov,
je bil opravljen generalni rem-
ont: čiščenje, obzidava kurišča
in zadnjega dela kotla ter pripra-
va kotla za notranji in zunanji
pregled republiške inšpekcije
parnih kotlov.

Pregledane so bile vse insta-
lacije in ventili vrelovodnega si-
stema v barvarnah in apreturi,
naprave za mehčanje vode, kon-
trolirana in dopolnjena so bila
mehčalna sredstva.

Dvigala:

V pripravjalnici je bil oprav-
ljen generalni remont tovornega
dvigala (3 tone). Zamenjani so
bili pogonski stroji, elektro insta-
lacije in varnostne naprave. Op-

ravljeno je bilo beljenje dvigal-
nega jaška vrat in kabine, pre-
gled dvigala in atestiranje od pri-
stojnega zavoda za kontrolo dvi-
gal. Dvigalo obratuje trikrat hi-
treje kot pred remontom.

Tudi v skladišču barvarne je
bil izveden generalni remont to-
vornega dvigala 750 kg. (Zamenja-
va stroja, elektroinstalacije var-
nostnih naprav, beljenje jaška,
kabine in vrat, atestiranje od pri-
stojnega zavoda za kontrolo dvi-
gal.)

V barvarni preje so izvedeni
remonti na dvigalih (mački) VE-
DA 1, VEDA 3 in STAHL 5.

Klima naprave:

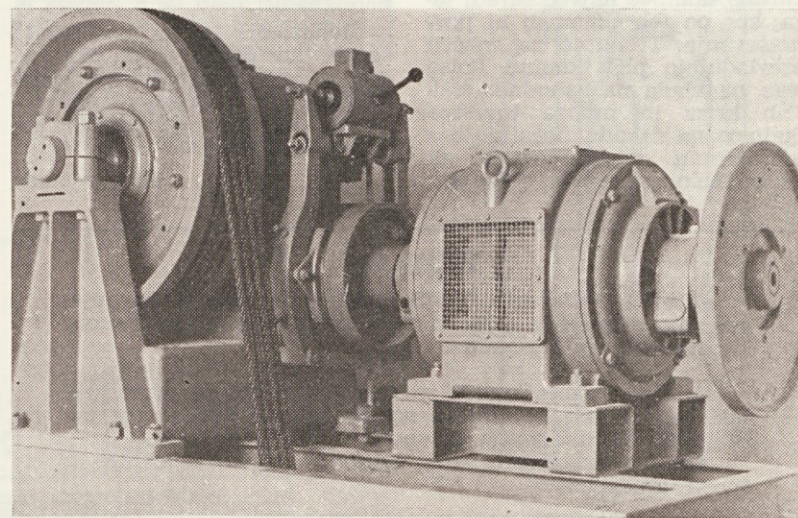
Obsežnejša dela so bila oprav-
ljena v klimi pletilnice in SMIT
tkalnici. V klimi pletilnice smo
zamenjali pršni sistem (šobe),
očistili in zavarili hladilno telo
(teže 3,5 tone) ter obnovili hi-
droizolacijo v banji pršnega si-
stema.

V klimi Smit tkalnice smo za-
menjali pogonske elektromotor-
je, žalužije za dovod, odvod in
mešanje zraka. Uredili smo elek-
troinstalacije in automatiko. V
vseh klima napravah je bilo op-
ravljeno temeljito čiščenje kana-
lov za zrak, pregledane elektroin-
stalacije in ogrevalne instalacije
ter kompresorji.

Elektroinstalacije:

V vseh oddelkih smo pregleda-
li elektro napeljave, stikalne oma-

(Nadaljevanje na 4. strani)

(Nadaljevanje s 3. strani)

re, stikala na strojih v apreturi in barvarni, tudi elektromotorje. Pobeljen je bil oddelek šivalnice, adjustirnice, EOP center in prodajalna.

Obnovljene so bile oznake transportnih poti v oddelkih.

Nadalje so bile pregledane vse kanalizacijske naprave, očiščen posedalnik in zbiralnik odpadne vode.

Prestavljena so bila snovala v pripravilnici ter montirani dve pliš Gūnne statvi.

Opisal sem le do, ki so večjega obsega in so zahtevala sodelovanje domačih in tujih izva-

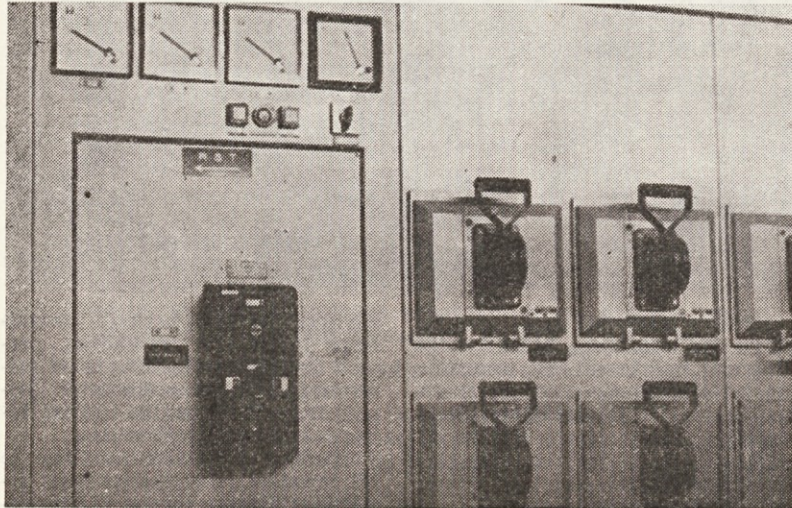
jalcev. Časovno pa je bilo potrebno uskladiti potek del tako, da so bila opravljena do konca kolektivnega dopusta.

Pri delu so sodelovali domači strokovnjaki in strokovnjaki štirinajstih zunanjih podjetij.

Vsa predvidena dela so bila količinsko in kakovostno strokovno opravljena. Dokaz temu je, da pri pričetku dela po kolektivnem dopustu nismo imeli večjih zastojev.

Mislím, da zaslužijo vsi, ki so sodelovali pri remontih in vzdrževalnih delih vse priznanje in za uspešno opravljeno delo.

Ivan Tekavec

Izvozni obeti

V osmih mesecih letošnjega leta smo izvozili za 1,600.000 dolarjev naših izdelkov. V razvite zahodne države smo prodali za 1,150.000 dolarjev, v socialistične države oz. SSSR pa za 450.000 dolarjev blaga.

Od zahodnih držav (tako imenovano konvertibilno področje plačevanja) smo izvozili največ v Zahodno Nemčijo, Francijo, Dansko, Švedsko, Avstrijo in Finsko.

Nekaj smo izvozili tudi v nerazvite države, natančneje: v Etiopijo, Kamerun, na Malto in Ciper.

Na žalost moramo ugotoviti, da letos ne dosegamo izvoznih načrtov. Na konvertibilno področje smo izvozili za 27% manj kot smo si zadali za nalogo. Na klirinškem področju (t.j. SSSR) pa smo za 19% pod planom.

Vzroki, zaradi katerih ne dosegamo planiranega izvoza na konvertibilno tržišče, so naslednji:

Ne uspemo dobiti dovolj naročil za tkanine iz listovne in žakardne tkalnice največ zaradi tega, ker po teh tkaninah ni povpraševanja. Trenutno na tržišču prevladujejo pliš tkanine. Poleg tega pa vlada na zahodnih tržiščih kriza in mnoge tovrstne tkalnice na zahodu obratujejo s polovičnimi zmogljivostmi ali pa so celo prenehale obstajati.

Srečujemo se tudi s problemom cen, saj pri nas stroški in cene tkanin stalno naraščajo, v zahodnem svetu pa zaradi zmanjšanja kupne moči in zalog nasprotno — celo padajo. Poleg tega imajo v omenjenih vrstah tkanin naši inozemski konkurenti to prednost, da njihovim kupcem ni treba plačati carine. Poseben problem pa je pri nas še pomanjkanje ali celo popolna odsotnost ponudbe učinkovitih prej, iz katerih bi se dalo izdelati lepše in mehkejše tkanine, kot so naše.

Nadaljnji vzrok, da ne dosegamo plana izvoza, so tudi težave s slabo kvaliteto preje, ki smo jih imeli s pliš artiklom 9216. Tega blaga bi namreč lahko veliko izvozili po že sklenjenih pogodbah, vendar tega zaradi neustrezne kvalitete nismo mogli storiti, zlasti v mesecu maju, juniju in delno v avgustu. Lahko trdimo da bi, če ne bi bilo omenjenih težav, plan izvoza dosegli. Tako pa verjetno izgubljenega do konca leta ne bomo mogli nadoknaditi.

Realizacija izvoza v SSSR je samo navidezno pod planom, ker bo večina naročenega blaga izdelana in odposlana v drugi polovici leta, tako da bo koncem leta plan izpolnjen.

Mlakar Janez

ZAHVALI

Mestna konferenca ZSMS Ljubljana se nam zahvaljuje, ker smo omogočili obisk in ogled naše tovarne mladincem iz pobratenege Wieshadna. * * *

Atletski klub »Gorica« iz Nove Gorice pa se zahvaljuje naši delovni organizaciji za sodelovanje in pomoč pri organizaciji 33. državnega prvenstva v atletiki.

Ob tej priložnosti nam želijo še veliko delovnih in športnih uspehov.

Uvajanje v delo

Kot je znano, so nove delavce na posameznih delovnih mestih v proizvodnji v Dekorativni doslej uvajale le inštruktorke. Te dni pa je izobraževalna služba pripravila program za uvajalne seminarje za novosprejete delavce. Seminar naj bi zajemal splošno poučenost o delovni organizaciji, samoupravljanju, vseh pomembnejših samoupravnih aktih, poseben poudarek pa bi bil na izobraževanju iz varstva pri delu.

S takim uvajalnim seminarjem se bo doslejšnji program uvajanja novih delavcev na delo spremenil tako, da bodo lahko in-

štruktorke posvetile več časa strokovnemu uvajanju na delu.

Seminarji bodo potekali mesečno ali dvomesečno, pač glede na to, koliko bo v določenem času novosprejetih delavcev.

Za varstvo pri delu pa predvidevamo obvezno mesečno poučevanje novincev — ne glede na njihovo število. Saj je jasno, da morajo biti novosprejeti delavci obvezno usposobljeni za varno delo, še preden začno samostojno delati.

Modic Bogo
B. Ž. J.

Dobra obveščenenost

Dobra obveščenenost je pogoj za učinkovito odločanje in za smotno predlaganje boljših rešitev.

V zadnjih mesecih smo sprejeli vrsto samoupravnih aktov, ki se nanašajo na neodtujljive pravice delavcev. To so področja uporabe sredstev sklada skupne porabe, varstva pri delu in nagrajevanja.

V javno obravnavo so bili posredovani osnutki samoupravnih aktov, ki smo jih obravnavali na sestankih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organih in v sindikalnih skupinah. V dnevnih informacijah smo pozivali delavce, da preštudirajo osnutke in da v javni obravnavi posredujejo predloge, pripombe in vprašanja.

Ko so akti postali veljavni, ker smo jih sprejeli po predpisanem postopku, pa opazamo pri nekaterih delavcih veliko neobveščenenost o vsebini teh aktov.

Čeprav so bile v javni obravnavi posredovane novosti glede na prejšnje veljavne akte, pa nekateri delavci o tem sploh niso bili obveščeni.

Navedem naj samo nekaj konkretnih primerov. Pri točkovanju prosilcev za najemniška stanovanja smo pri mnogih opazili, da sploh nimajo pojma o točkovnem sistemu. Pri uveljavljanju

pravic iz varstva pri delu, kjer je nastalo nekaj sprememb, so se nekateri delavci spraševali, kdo je dovolil, da je naenkrat drugače. Še bi lahko našteval, vendar sta oba primera kar zgovorna.

Sprašujem se po vzrokih. Menim, da je bilo možnosti za obveščenenost dovolj. Pismeno gradivo, vrsta sestankov v manjših skupinah in strokovna razlaga so najboljše oblike dvosmerne komunikacije.

Mislím, da je v omenjenih primerih vzrok v premajhnem zanimanju za naša medsebojna razmerja v združenem delu. Biti pasiven in čakati, da bo nekdo drug odločal v tvojem imenu, ni primeren odnos do sodelavcev in družbene skupnosti. Trdim, da ni pošteno, če se nekdo ne udeleži sestankov in ne pregleda interne zakonodaje o naših pravicah in obveznostih, kasneje pa kritizira in vzbuja slabo voljo.

Naučiti se moramo, da bomo aktivni oblikovalci naših družbenoekonomskih razmerij in pri uresničevanju samoupravnih pravic in obveznosti, kajti vsak posameznik lahko prispeva in mora prispevati, da bodo naši odnosi, ki jih uzakonjamo v samoupravnih aktih, odraz volje večine delavcev.

Vladimir Kočevár

Delovodska šola spet s polno paro

Enajst slušateljcev delovodske šole je prvi letnik (šola v tovarni) zaključilo uspešno, eden ima »še nekaj dolga«, eden pa je obupal že takoj na začetku. — Taka je podoba na začetku drugega leta poteka te šole, ki je organizirana tako, da jo slušatelji obiskujejo vsak drugi teden — v sami tovarni.

Tovariša Čudna, ki je med zelo pridnimi (pridni pa so sicer vsi) smo vprašali, kako usklajujejo čas dela in šole s prostim časom.

Odgovor je bil — jasno — »težko«. Skoraj vsi fantje, ki ho-

dijo v šolo, so poročeni, imajo družine — in torej ni težko uganiti, da mora imeti človek zadošči volje, da vztraja do konca.

Tovariš Čuden meni, da so z lanskim delom in zaključnimi izpiti prebrodili večji del težav, saj je bilo najhujše prav na začetku — privaditi se učenju, budno slediti predavanjem...

Upati je torej, da bomo ob koncu letošnjega leta lahko čestitali dvanajstim članom kolektiva ob uspešno končanem šolanju.

B. Ž. J.

V kooperaciji je vedno živahno

S tovarišico Pardubskijevo, arhitektko v naši kooperaciji sva se pogovarjali o tekočem dogajanju pri delu v kooperaciji. Nemudoma mi je naštel vrsto velikih objektov s področja cele Jugoslavije, ki jih trenutno opremljajo s pohištvo, ki je blazinjeno z našim blagom in še številne objekte, ki jih bodo še opremljali.

Naj omenim le nekaj najimennitnejših: še vedno se ureja in dograjuje kompleks hotelov Bernardin, »Sunčana uvala« na Lošinju, impozanten objekt vojaške akademije v Beogradu, hoteli v Plitvicah, hotelski kompleks »Zabljak« v Durmitoru, Grand hotel Priština, hoteli »Kaluđenske bare« na Tari, pa Brioni, hotel »Toplice« na Bledu, nekaj ladij, reprezentančni vojaški objekt »Meljinec« pri Hercegovnem, dijaški domovi v Mariboru, Kopru in Ljubljani, nova hotela »Inex Drina« na Ohridu in v Strugi ter še številni manjši objekti.

Ker ožje področje dela kooperacije ne pomeni prodaje naših izdelkov, ampak posredovanje pri izbiri iz naše kolekcije, ponujanje najprimernejših artiklov za določene arhitekturne objekte in predvsem kakovostno svetovanje, sem vprašala tovarišico Pardubskijevo, ali se stanje že kaj popravlja, saj vemo, da je bilo še ne tako dolgo (in ne le pri nas) obilo dela s strankami, ki »niso potrebovale nikakršnih nasvetov«. Ljudje so kupovali »kar jim je bilo pač

všeč«. Saj, če prodajamo svoje blago, bi nam bilo morda lahko vseeno, kakšnega kdo kupi — »prav to pa ne drži« — je povzela misel tovarišica Pardubskijeva. Mi, ki vemo, kakšno blago tkemo, ki poznamo njegove tkalske in materialne lastnosti, smo dolžni kupcem svetovati, in prav zato, ker ima kooperacija opraviti z arhitekti, oblikovalci pohištva in opremljevalci velikih objektov, nam ne more biti primarna naloga, da prodamo čimveč »česar koli«, ampak da določenemu kupcu za določen objekt ali prav določeno pohištvo ponujamo tudi prav določene vrste našega blaga.

Sicer se kupci že v mnogo večji meri poslužujejo našega strokovnega svetovanja, vendar še vedno ne na zaželeni ravni. Arhitekta, ki opremljajo objekte, seveda največkrat zanimajo le barve in vzorci blaga, ker jim gre pač predvsem za zunanji videz.

Ob stikih z vsemi omenjenimi je tudi opaziti močno zanimanje za zavese, (ki naj bi se podale pohištvenemu blagu). V takih primerih svetujemo kupcem nekatere naše artikle (če gre za težke zavese) sicer pa jih usmerjamo k Velani in Induplatom.

Močno je tudi povpraševanje po naših tapiserijah.

Kooperacijska služba v svojem delu tudi nenehno sledi mnenju kupcev o kakovosti in porabnosti naših artiklov, o kolekcijah. Mnogim so cene naših

artiklov visoke. Izdelovalcem pohištva so najzanimivejši prav artikli, katerih cene se gibljejo okrog 100 din za m. Za razliko od teh iščejo privatniki dražje (volnene) artikle in jim je bistvena kvaliteta.

Pri delu z ljudmi, ki se obračajo na našo kooperacijsko službo, pa je čutiti, da med trgovci in nabavo še vedno ni vzpostavljen nek utečen kontakt in gre v mnogih primerih še za okostenelo trgovsko obnašanje. Kot rečeno, stvari gredo na bolje — a prepočasi.

Tudi naši veliki poslovni partnerji so v samih svojih organizacijah začutili te pomanjkljivosti in zato ni naključje, da bo za okvir celotnega jugoslovanskega področja organiziran enotedenski seminar, ki naj bi zajel vse važne teme od tehnologije izdelave pohištva, tekstila, do oblikovanja, funkcije pohištva in tekstila, tržnosti, namembnosti in še česa. Seminar se bo večkrat ponovil tako, da bo zajel resnično kar največji krog ljudi (trgovine, veletrgovine). Tudi Dekorativna bo sodelovala na seminarju z nekaterimi referatnimi prispevki.

Ker se bliža »Salon pohištva v Beogradu«, že tudi vabimo naše stalne stranke — izdelovalce pohištva za izbiro blaga za nove pohištvene modele, ki bodo razstavljeni na salonu. Kakor doslej, tudi letos upamo, da bodo naši odjemalci zadovoljni z novo kolekcijo in da bodo našli primerno blago za svoje modele, kajti naš skupni interes in želja sta vedno — zadovoljiti potrošnika.

Vladana Pardubsky
B. Ž. J.

DO KONCA LETA ŠE DVAKRAT V BEOGRADU

Poleg že minulega zagrebškega velesejma se bo Dekorativna še dvakrat pred novim letom predstavila na sejmih. Obakrat v Beogradu. Najprej na sejmu »Moda u svetu« (od 1. do 9. 10.) in (od 21. 11. do 27. 11.) na »Salonu pohištva«.

Ustanovljen aktiv mladih komunistov

Na pobudo konference ZK Dekorativne je njen sekretar tov. Kunc sklical sestanek mladih komunistov, ki je bil hkrati ustanovni sestanek aktiva mladih komunistov Dekorativne. Zbralo se je 30 mladih komunistov in iz svojih vrst so izbrali za sekretarja aktiva tovarišico Jambor Rado.

Naj jo predstavimo: članica kolektiva Dekorativne je že sedmo leto, članica ZK je od 1973. leta. Po rodu je iz Kičeva v Makedoniji, vendar pa že petnajst let živi v Ljubljani.

Tovarišici Radi smo zastavili nekaj vprašanj v zvezi z ustanovitvijo aktiva mladih komunistov.

Ali menite, da se obeta z ustanovitvijo aktiva večja aktivnost mladih?

Da, saj bomo delali z roko v roki z mladinsko organizacijo.

To naj bi bil predvsem aktiv, kjer naj bi mladi komunisti izražali svoje želje, mnenja in koristne predloge, ki jih bomo potem skupno realizirali.

Kako pa je s programom dela?

S konkretnim programom bo aktiv nastopil po volitvah, ko bodo spet na vrsti tekoče partijske naloge.

B. Ž. J.

Ob tednu požarne varnosti

Kot vsako leto je tudi letos v predzadnjem tednu meseca oktobra, teden požarne varnosti.

Precej stvari in pojasnil vidimo po televiziji in v dnevnem časopisju. Vendar je še vedno potrebno opozarjati na nevarnost pred požari. Ljudje pa ne bi bili ljudje, če ne bi pričeli razpravljati po požaru in ugotavljati, kako bi moralo biti. Ali kdaj pomislimo na lastne napačne in, kje jih bomo iskali? Po-

gledali bomo na podstreho in odstranili odvečni papir, cunje ter drugo najrazličnejšo gorljivo šaro. Posebno pozornost bomo posvetili prostoru okrog dimnika in električnih napeljav. Lahkovnetljivih tekočin, sprayev, olj in plinskih jeklenk ne bomo shranjevali na podstrehi. Podoben red bomo napravili tudi v kleti, če stanujemo v stolpnica bomo pozorni tudi na stopnišča, ki naj bodo vedno prehodna. Če si ne upamo sami, pa naj od časa do časa pregleda zidne hidrante strokovnjak. Pomembno je da vemo, kje se nahaja zidni hidrant in tudi kje zunaj stavbe se nahaja hidrant. Morda nam to še kdaj prav pride. V pojasnilo: podzemne hidrante označuje rdeča ovalna tablica s črko H v

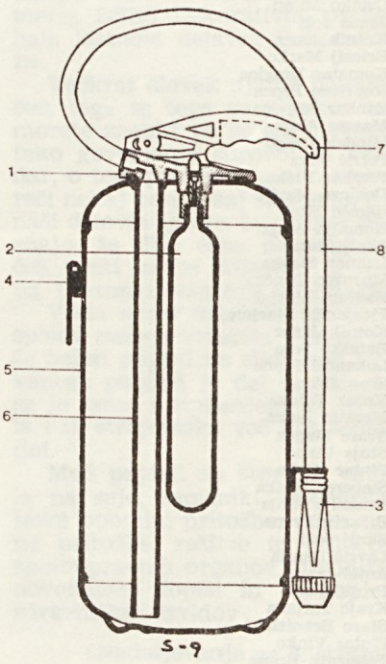
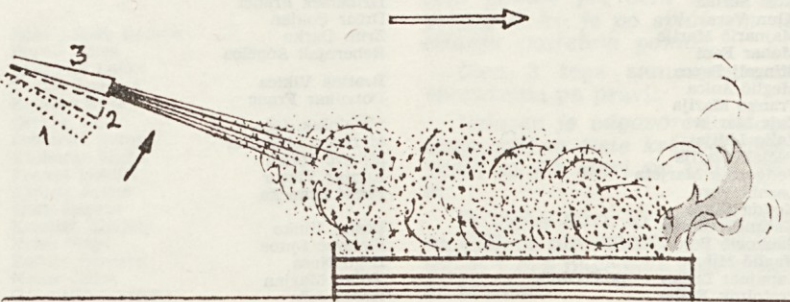
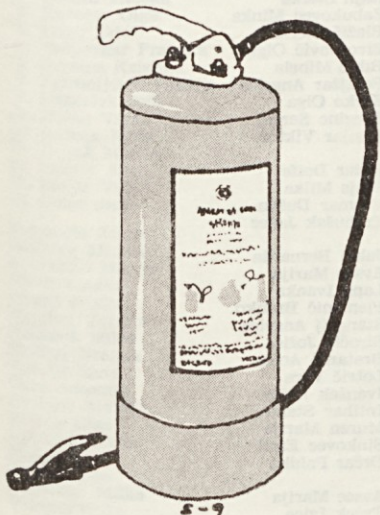
sredini. Na tej tablici je označeno, kje se nahaja odprtina podzemnega hidranta. Pokrov tega je navadno ravno tako ovalne oblike in je litoželezen. Pravilno je, da je ta pokrov vedno viden, tudi pozimi, ko z njega odstranimo led in sneg.

Za vsako stanovanje je tudi priporočljiv ročni gasilski aparat. V gospodinjstvu je najprimernejši z izvedbo »S« ali kot mu pravimo »na prah«. Aparati »S« so zelo primerni za gašenje začetih požarov lahkovnetljivih tekočin, plinov in avtomobilskih motorjev.

Dobri so tudi ostali aparati. Danes se največ uporabljajo aparati na CO₂ posebno zato, ker so čisti (ni kemičnih reakcij), imajo sicer nekoliko manjši učinek, a so manj zahtevni za nego. Avtomatskih motorjev pa z njim ne gasimo nikoli, razen če gre za človeško življenje.

Pred nakupom se zato odločimo in premislamo, za kaj ga bomo najbolj uporabljali v sili.

S. I.

Kadrovske priprave za delegacije samoupravnih organov delegacije SIS in ZZD ter mladine in sindikata

V zadnjem času ima sindikalna organizacija kot organizator javnih razprav mnogo dela z organizacijo in vodenjem razprav o celi vrsti osnutkov in predlogov za nekatere pomembne zakone, samoupravne sporazume in družbene dogovore.

Med pomembnimi tekočimi nalogami je ravno ta čas tudi kadrovanje. Ker bodo že na pomlad izvedene volitve v skupščinske organe, samoupravne organe, organe družbenopolitičnih organizacij, smo morali pričeti z zbiranjem predlogov za kandidate, predvidene za zgoraj naštetih organe.

Pri nas so bile ustanovljene tričlanske komisije po temeljnih organizacijah za evidentiranje možnih kandidatov.

Za kandidate, evidentirane za temeljno in splošno delegacijo smo poslali popisnice z vsemi podatki SZDL Lj.-Šiška. Te kandidacijske predloge morajo potrditi še zbori delavcev po TOZD in DSSS Dekorativne.

Prav kmalu bomo morali tudi v okviru družbenopolitičnih organizacij imenovati volilne komisije, da bodo pripravne na volitve kar najbolje potekale.

Objavljamo listo možnih kandidatov:

Kupljenik Anica
Kraje Tatjana
Babnik Marija
Skulj Stanka
Zajc Marija
Maraž Božo
Vinko Viktor

Ivanič Drago
Bračun Zinka
Kupljenik Anica
Meglič Ana
Naglič Miha
Konda Stane
Kropar Zdenka

TOZD GOTOVA TKANINA

Evidentirani kandidati za volitve 1978.

Delegacija SIS

1. Mestnik Stefka
2. Krstič Dragica
3. Luštrek Francka
4. Novak Roman
5. Ostrjaš Agneza
6. Kristan Franc
7. Zgonc Marija
8. Solunac Milinka
9. Čuden Sonja
10. Drogenik Vesna
11. Novak Nada
12. Valjavec Anica
13. Galič Ibrahim

Ostali evidentirani kandidati za samoupravne organe

Bartolj Pavla
Lang Ivanka
Lovrenc Lenčka
Prek Franci
Tomc Tone
Vrbanc Jelena
Vidic Zofija
Grum Janez
Galič Berkisa
Štojs Milka
Mučič Rezka
Arhar Janez
Lesica Ana
Rajh Katarina
Živkovič Rozina
Zinko Stane
Bečan Stefka
Medle Bernarda
Lukič Danica
Dovč Danica
Legan Francka
Vrbanič Stane
Valenčič Ivan
Veber Franc
Ložar Silva
Vilfan Marjan
Pšak Stanko

Šinkovec Emil
Truden Slavko
Ponikvar Bogdan

Tabernik Janez
Truden Slavko
Ponikvar Bogdan
Berginc Sergej
Fazli Šalja

Gregorčič Izidor
Prek Franc
Murkovič Dragica
Kogovšek Jelka
Kranjc Marija
Arhar Janez
Pirjevec Ljuba
Berzelak Ana
Štupar Tončka
Zupan Karolina
Ramič Alaga
Tomšič Tine
Brecelnik Jožica
Kosec Jože

Krvina Tone
Mihovec Mira
Bego Žarko
Jelovčan Tone
Uhan Leon
Berginc Sergej
Ajdinovič Hašim

Tomc Jože
Bego Žarko
Uhan Leon
Berginc Sergej
Galič Ibrahim

Hriberšek Franci
Drčar Poldka
Zrim Darko
Rebernjak Angelca

Bratina Vikica
Dobnikar Franc
Skrbinšek Jože
Markoja Ljudmila
Mihevc Jožica
Konjar Viktor
Plešič Francka

Bezljaj Vinko
Pirjevec Ljuba
Bego Nuša
Vilfan Marjan
Kosec Jože

Delegacija ZZD

1. Poličnik Viktor
2. Grum Tončka
3. Brodnik Ana
4. Plemenič Branko
5. Purič Slavica
6. Mehne Rudi
7. Blatnik Jelka
8. Kališnik Helena
9. Čuden Janez
10. Jambor Rada
11. Petrič Anica
12. Vilfan Marjan
13. Čonda Zlatko

Pekljaj Peter
Geč Terezija
Fras Marija
Brecelnik Jožica
Fazil Šalja

Krvina Tone
Grum Janez
Štrus Marjan
Tošnjak Roman
Ban Andrej
Kristan Franc
Eigner Friderik
Veber Franc

Hriberšek Franc
Javoršek Franc
Škulj Rudi
Rotar Jože
Čuden Janez
Vidmar Dušan
Pirjevec Ljuba
Lorbeg Ivan

Pekljaj Peter
Muster Marica
Dobnikar Franc
Jerše Silva
Vovk Silvo
Ostaneč Dragica
Plešič Francka

Bezljaj Vinko
Muster Marica
Skočir Regina
Ban Andrej
Ovsenik Justina

Škulj Rudi
Pušek Vera
Mežnarič Marica
Eržen Rozi

Mrčun Ivanka
Gabrovšek Fani
Grmovšek Alojz
Jakič Bernarda
Kogovšek Jelka
Valjavec Janez
Semen Ljuba
Trobeč Jožica
Gerdin Stefka
Dravec Cilka
Grujič Marija
Rajh Stefka
Zabukovec Minka
Blažič Stefka
Živojnovič Olga
Bibič Mihela
Polajžar Angelca
Zorko Olga
Berginc Sergej
Konjar Viktor

Rotar Dolfe
Štojs Milka
Vidmar Dušan
Trebušak Janez

Jakič Bernarda
Avsec Marija
Lang Ivanka
Plemenič Branko
Stangelj Angelca
Siročič Jožica
Bratanič Anica
Lotrič Vera
Ivanšek Anica
Intihar Stane
Muren Marija
Šinkovec Emil
Drčar Poldka

Avsec Marija
Trček Ivica

TOZD SUROVA TKANINA

Evidentirani kandidati za volitve 1978

Delegacija SIS

1. Gregorčič Angelca
2. Nikolič Tilka
3. Žalig Lidija
4. Dabič Zora
5. Šabič Anka
6. Janežič Ana
7. Grebenc Angelca
8. Kozelj Helena
9. Šlosar Mara
10. Laznik Vera
11. Toni Kati
12. Vadlja Kati
13. Meglič Anica

Anđelič Alojzija
Florjančič Marjan
Tomšič Stane
Dimitrijevič Vlado
Malečkar Tinca
Kos Tatjana
Vidrih Bernarda
Kos Stefka
Bricelj Marko — predsednik
Čulk Joži
Merkun Janez
Franko Marija
Dražič Vida
Štrukelj Marica
Božič Marinka
Balaško Ivan
Rutnik Stana
Vrdoljak Marjan
Stankovič Pero
Komatar Dragica
Mladovan Marija
Štojs Vlado
Tomšič Stane
Cvetko Milan
Januš Joži
Kotnik Janez
Bricelj Marko
Komatar Dragica
Koprivec Pepca
Cankar Angelca
Mavzer Alojz
Mindek Drago
Petrič Nika
Preskar Urška
Dekleva Marija
Remec Mimi
Koncilja Alojz
Škulj Stana
Luknar Slavka
Murovec Tončka
Badiura Matjaž
Florjančič Marjan
Kotnik Janez
Balaško Ivan
Lukančič Franc
Sova Jožica
Košak Polona
Merkun Janez
Švarc Magda
Štojs Vlado
Pintar Vinko
Sieberer Metka
Koncilja Alojz
Bičanin Brane
Škulj Joži
Lavrič Danila
Antič Ivan
Prošič Justi
Kraje Tatjana
Starc Branislava
Pintar Vinko
Tehovnik Brane

Delegacija ZZD

1. Jamnik Anica
2. Matjašič Almira
3. Samsa Majda
4. Zajferl Gordana
5. Pestotnik Franc
6. Mrzelj Majda
7. Simončič Slavka
8. Badiura Matjaž
9. Bičanin Brane
10. Kosec Franc
11. Žagar Ana
12. Žnidaršič Stanka
13. Turk Janez

Komatar Dragica
Jordan Slavka
Dekleva Marija
Mrzelj Majda
Lindič Danica
Lavrič Danila
Rutnik Stana
Bilban Meta
Lindič Danica
Tehovnik Brane — predsednik
Kosec Fani
Flajs Majda
Klobučar Anica
Malovrh Antonija
Kušar Karmen
Pestotnik Franci
Čulk Joži
Arhar Tončka
Jeraj Karmen
Črnič Franc
Simic Helena
Jerše Zinka
Kristanc Marinka
Banjaš Zlato
Vajdič Stefka
Črnič Franc
Koncilja Alojz
Sieberer Metka
Banjaš Zlato
Koncilja Alojz
Škulj Joži
Vidrih Bernarda
Kos Tatjana
Malečkar Tinca
Merkun Janez — predsednik
Jurjevčič Franc
Kupljenik Anica
Mijatovič Anija
Žunič Refika
Anžiček Slavka
Kačanski Boris
Konda Stane
Cirar Marija
Prodnja Franja
Kosi Šarika
Klun Vera
Majnarič Marija
Mohar Fani
Štingelj Pepca
Meglič Anica
Franko Marija
Zajc Marija
Žalig Lidija
Pečjak Marija
Podgoršek Marjeta
Laznik Vera
Konda Stane
Kačanski Boris
Sankovič Pero
Naglič Miha
Lapajnar Lučka — predsednik
Pestotnik Franc

Štamcar Stane
Drčar Poldka
Štupar Franc

Bego Žarko
Škoda Tilka
Ambruš Ana
Bivic Slavko
Kogoj Marta
Urbanija Lojzka
Mirtič Marija
Knez Elizabeta
Nemec Tilka
Ošep Dragica
Bufolin Ana
Rizvič Franc
Husič Milka
Srša Nace
Rozman Milka
Tenderič Stanka
Fras Marija
Štamcar Stane
Pušnik Slavko
Pšak Stanko

Prek Franc
Jambor Rada

Trček Ivica
Cergol Ančka
Polše Štefka
Čarman Angelca
Božič Štefka

Brule Stanka
Skrbina Malči
Lisjak Slavka
Debevc Slavka
Vidmar Dušan
Bedenčič Anica
Slana Sonja
Štupar Franc
Uhan Leon
Štamcar Stane
Klemenčič Tomaž

Šinkovec Emil
Mesnar Dušan
Vovk Silvo

Lang Ivanka
Vrancar Anica
Bego Nuša

Gregorčič Izidor
Novak Jakob
Kic Franci
Trček Ivica
Katič Milan

Gregorčič Izidor
Kočar Avgust
Trček Ivica
Katič Milan
Kic Franci
Lipič Rade
Ugorak Rasim

Sekretar ZK
Predsednik ZSMS
Predsednik SO
Kočevar Vladimir
Koleša Peter
Predsednik DS DSSS
Sekretar OO ZK
Predsednik IO OOS
Kragelj Franc
Kočevar Vladimir
Podpeskar Francka
Lozar Edvard
Koleša Peter
Modic Bogo
Krnec Irena
Moštrokol Silva
Vižin Jožica
Kragelj Franc
Zupan Jakob
Kosec Sonja
Gregorčič Marjana
Reisp Bogomir
Kočevar Vladimir
Koleša Peter
Neumann Tanjuša
Hočevar Olga
Mohar Pavla
Kočevar Vladimir
Jesih Bojana
Mohar Pavla
Veren Štefan
Soba Helena
Jurjavčič Terezija
Pardubsky Vladana
Krmelj Jožica
Ferjančič Zdene

Podpeskar Francka
Nikolič Maruša
Merjasec Slavka
Kristan Lojzka
Tanko Marija
Zupan Dori
Merjasec Slavka
Bremec Roža
Virant Jure
Kočevar Vladimir
Koleša Peter
Vovk Helena
Pardubsky Vladana
Erjavec Pavla
Vižmar Minka
Kropar Zdenka
Neuman Tanjuša
Kadič Marija
Rožanec Tatjana
Tepina Marica
Šebjan Betka
Premk Nuša
Tanko Marija
Pekalj Sonja
Fikfak Mafalda
Modic Bogo
Krmelj Jožica
Ferjančič Alenka
Peterlin Alojzija
Lozar Edo
Stevanovič Jadran
Virant Jure
Ravnik Miro
Bitenc Jure
Tanko Marija
Popovič Anka

TOZD ENERGETIKA IN VZDRŽEVANJE

Evidentirani kandidati za volitve 1978

Delegacija SIS

1. Rifelj Jernej
2. Dovč Ciril
3. Lesica Jernej
4. Lang Jože
5. Kregar Janez
6. Zebovec
7. Virag Jože
8. Florijan
9. Gosar Tone
10. Zupan Jože
11. Blaznik Vojko
12. Jama Janez

Dejanovič Zdene
Cesar Stane
Srakar Franc
Culk Ivan
Sušteršič Franc
Cankar Pavel
Marinko Janez
Sever Evgen
Tomšič Milan
Stupnik Janko
Lesica Jurij
Kavčič Izток
Novak Lojze
Novak Lojze
Kavčič Izток
Marinko Janez
Ambrožič Lojze
Zavašnik Stane
Cankar Pavel
Novak Janez
Tomšič Milan
Sever Evgen
Taradi Mijo
Lesica Jurij
Piškur Anton
Stupnik Janko
Cesar Stane
Culk Ivan
Piškur Anton
Kavčič Izток
Taradi Mijo
Novak Franjo
Kogovšek Lojze
Sever Evgen
Tekavec Ivan
Novak Lojze
Kogovšek Lojze
Mrak Franc

Delegacija ZZD

1. Šerc Jože
2. Virant Tone
3. Pekalj Marjan
4. Druško
5. Cori Ujkan
6. Srakar Franc
7. Jurjevčič Tomaž
8. Založnik Franc
9. Sirmnik Franc
10. Slobko Tone
11. Tomšič Milan
12. Tomič Petko

Kavčič Izток
Marinko Ivan
Tekavec Ivan
Pekalj Marjan
Rifelj Jernej
Sušteršič Franc
Jurjevčič Tomaž
Kavčič Izток
Blaznik Vojko
Tekavec Ivan
Culk Ivan
Tekavec Ivan
Jurjevčič Tomaž
Stupnik Janko
Sušteršič Franc
Cankar Ivan
Šerc Jože
Dovč Ciril
Đulič Bajro
Novak Janez
Novak Franjo
Cankar Ivan
Tekavec Ivan
Kogovšek Lojze
Marinko Janez
Novak Lojze
Zavašnik Stane
Dejanovič Zdene
Cankar Pavel
Sušteršič Franc
Prelogar Dušan
Novak Polde
Pišlar Karel
Jurjevčič Tomaž
Jama Janez
Sušteršič Franc
Rifelj Jernej
Jeršin Jože

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Evidentirani kandidati za volitve 1978

Delegacija za SIS

1. Gornik Tončka
2. Hočevar Olga
3. Lozar Edo
4. Podpeskar Francka
5. Drožina Kristina
6. Petronijević Vasilije
7. Gabersček Jože
8. Bečan Vinko
9. Babnik Nada
10. Novak Marija
11. Kucler Ana
12. Medle Vida
13. Belec Jerca

Ferjančič Zdene
Grabner Marica
Lovrenčič Marija
Muck Vladka
Pirnat Štefka
Škrabar Tončka
Zalaznik Miloš
Možina Dragica
Tomšič Meta
Čerj Antonija
Škrbinc Alojzija
Fečnik Olga
Ljubič Javorka
Mošet Silva
Orehak Edo
Klobučar Milka
Vrhunc Neda

Delegacija ZZD

1. Horjak Mojca
2. Okršlar Milena
3. Knapič Cecilija
4. Prezelj Ivanka
5. Vovk Helena
6. Vrhunc Neda
7. Zupan Jože
8. Kunc Božo
9. Bricelj Zdenka
10. Češnovar Marija
11. Kemperle Viktor
12. Naler Bojana
13. Petrič Zdenka

Zokalj-Jesih Bojana
Bernik Silva
Lapajner Lučka
Turšič Angelca
Erjavec Ruša
Orehak Edo
Sušteršič Stanka
Klobučar Milka
Prezelj Ivanka
Krmelj Jožica
Jesih Bojana
Kosmač Marjeta
Reisp Bogo
Bernat Bernard
Nebec Janez
Gregorčič Marjana

Zadeva: hujša kršitev delovne obveznosti

V drugem členu Samoupravnega sporazuma o odgovornosti delavcev za kršitve obveznosti je pod poglavjem »Delovne obveznosti« zapisano:

Delavci v združenem delu morajo izpolnjevati obveznosti:

1. Da varujejo družbeno premoženje.
2. Da vlagajo v delo svoje strokovne sposobnosti.
3. Da smotrno uporabljajo proizvodna in druga zaupana jim sredstva.
4. Da osebno in ob svoji odgovornosti opravljajo delo in da izpolnjujejo delovne in samoupravne dolžnosti, ki izvirajo zanje iz medsebojnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu in statuta OZD.

5. Da so na delovnem mestu in da tam delajo v predpisanem delovnem času.

6. Da delajo tudi preko predpisanega delovnega časa, če je tako delo odrejeno v skladu z zakonitimi predpisi.

7. Da brez odlašanja, a najkasneje v 24 urah sporočijo, če iz kakršnegakoli vzroka ne morejo priti na delo.

8. Da najkasneje v 7 dneh sporočijo podjetju svoj naslov, če so se preselili.

9. Da se ne odstranijo s svojega delovnega mesta brez dovoljenja pristojnega starešine.

10. Da gojijo do svojih sodelavcev in do podrejenih take odnose, ki ugodno vplivajo na delo in poslovanje.

11. Da nudijo svojim sodelavcem pomoč pri delu in drugih primerih, ko je po splošnem nazoru potrebna pomoč.

Člen 3 tega samoupravnega sporazuma pa pravi:

Delavec je odgovoren delovni skupnosti za tiste kršitve obveznosti, ki jih stori po svoji krivdi.

Iz člena štiri, ki našteva hujše kršitve obveznosti, pa so pod točko 7 in 8 navedene tudi te hujše kršitve:

neizpolnjevanje ali izigravanje sklepov pristojnih samoupravnih organov, organov upravljanja in nalogov za odredbo pristojnih starešin

in neizvrševanje, malomarno ali nevestno izpolnjevanje obveznosti, ki so za posamezna delovna mesta določene z opisi delovnih mest.

Toliko po sporazumu. Zdaj pa lahko začnemo z zgodbo, ki bi jo v Valvasorjevih časih podnaslovili »Za svarilo in poduk«, mi pa jo objavljamo zato, da bo vsem nam v opozorilo, saj naša zakonodaja v kar največji meri varuje pravice delovnih ljudi, nam pa še vedno marsikdaj zaškriplje, ko je treba s prstom pokazati na nedelo, neodgovornost in zlasti, kadar mlini pravice še vedno meljejo prepočasi.

Pa za kaj gre?

Gre za primer našega delavca, tovariša Xanija Qazima, ki mu je 28. septembra 1977 po sklepu sveta za medsebojna razmerja DSSS Dekorativne prenehala lastnost delavca Dekorativne.

Večkrat človek ujame besedo, češ, tega in tega se nikakor ne morete znebiti pa se zdi človeku tako govorjenje surovo; in vendar, o tem primeru je bilo treba reči nekaj besed, saj je znano, da naši delovni ljudje, ki primer poznajo, že dlje časa negodujejo, češ, proti takim pojavom je treba nastopati ostreje in hitreje.

Vzela sem v roke obsežen ovoj spisov našega tovariša Xanija in že bežen pogled na silen kup tipkanega papirja je dal slutiti, da se je samo s tipkanjem ukvarjala ena strojepiska več kot teden dni.

Med papirji so številna vabila na seje, zapisniki, opozorila, javni opomin, pritožbe, odgovori na pritožbe, rešitve in odločbe samoupravnih organov in sodišč, advokatski dopisi in — kopica zdravniških izvidov...

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje s 7. strani)

Kje bi s tega kupa potegnili prvi list in kako bi primerno začeli zgodbo, ki se ji komaj vidi »rep«?

6. 9. 1971 se je v naši delovni organizaciji zaposlil tovariš Xani Qazim kot transportni delavec. Takrat še ni bilo slutiti, da bo s seboj prinesel toliko težav.

Najprej se je izkazalo, da se mu je, pri že poškodovani hrbtenici, zdravstveno stanje poslabšalo tako, da ni več mogel opravljati dela transportnega delavca. Po zakonu smo mu morali poiskati drugo delovno mesto, ki je ustrezalo njegovi invalidnosti. Nato se je še izkazalo, da je tov. Xani sladkorni bolnik.

Do tu je bilo še vse prav. Potlej pa so se začeli vrstiti izostanki — bolniška za bolniško, vmes sem ter tja dan dela, pa spet dan dopusta in zopet bolniška.

Delovno mesto, ki ga je tovariš Xani opravljal, je zahtevalo neprekinjeno delo, zato je Xanijevo delo v njegovih vse pogostejših odsotnostih opravljal drug delavec. Nazadnje se je izkazalo še, da jih ta drugi opravlja tudi vestneje in bolj zavzeto kot Xani in, tako je začel tovariš Xani končno opravljati le še eno od (v opisu delovnih mest opisanih) nalog (izdelovanje žic za povezovanje vreč).

Xani je postajal med svojim delom (redko smo ga videvali na delu!) malomaren, odrezav, nenehno se je nad čim pritoževal — med drugim je po številnih ustnih opominih nadrejenih prejel pismena opozorila in javni opomin (ki mu ga je izdala komisija za obravnavo kršitev delovnih obveznosti DE-10, dne 29. 10. 1974).

Z bolniškimi staleži se je dobesedno poigraval, delavcem je celo vnaprej povedal, da bo nastopil bolniški stalež, zdravnike je zamenjeval in v že tako zapletenem evidentiranju zdravstvene službe je napravil pravo zmedo — saj je hodil od zdravnika do zdravnika na različnih koncih mesta in tudi v svojem domačem kraju Srbici na Kosovem. Tako temeljito je zmedel zdravnike, da celo komisjskega zdravniškega pregleda ni opravil po mesecu dni (kot je potrebno za stalež nad 30 dni) in je bil kasneje lečeči zdravnik zavoljo tega klican na odgovornost.

Poleg tega se je na vsa opozorila pritoževal z najrazličnejšimi izgovori.

Tako se je pritožil tudi na odločitvi SMR DSSS o pogojnem prenehanju dela in nazadnje — na prenehanje dela, saj je dobro vedel, da ima vsak delavec do pritožbe pravico — pritožbeni roki in obravnave pritožb pa seveda vedno podaljšujejo dokončnost sklepa.

Komisija za obravnavo kršitev delovnih obveznosti in (ko so se ustanovili TOZD in DSSS — so se večkrat sestale zaradi primera Xani Qazima.

Koncem leta 1974 je bil tovariš Xani javno opominjan. Vendar opomina očitno ni jemal resno.

V letu 1975 je bil večkrat opozorjen, naj vestno opravlja delo in naj bo na delovnem mestu ter naj ga ne zapušča brez razloga. Po predlogu nadrejenega je SMR DSSS izdal Xaniju Qazimu odločbo o pogojnem prenehanju dela (za dobo enega leta). Tov. Xani se je na odločbo seveda — prito-

žil. Pritožbo je obravnaval DS DSSS in jo ovrgel kot neutemeljeno.

Tovariš Xani se s tem ni zadovoljil, ampak je zahteval varstvo pravic pri sodišču združenega dela v Ljubljani.

Zaradi nekaterih pomanjkljivosti v sklepu in odločbi SMR DSSS Dekorativne je Sodišče razveljavilo, in sicer z utemeljitvijo, da je pogojno prenehanje preoster ukrep, vendar pa je tudi razsodilo, da mora Xani izdelovati žice, ker je to delo v opisu njegovega delovnega mesta. Ker Xani z odločitvijo ni bil zadovoljen, se je pritožil še na sodišče združenega dela SRS, ki je potrdilo sklep sodišča združenega dela v Ljubljani.

Tovariš Xani od novega leta dalje ni več hotel opravljati zadanih mu delovnih nalog, češ, da mu del njegovih delovnih nalog odvzema drug delavec in da opravlja težaško delo. Tako se je izkazalo, da je v januarju in februarju tega leta odklanjal odmerjeno mu delo — to pa je bilo v času, ko se je ravno pritožil na sodišče združenega dela SRS.

Seveda je tovariš Xani tudi tokrat pričakoval pozitiven izid svoje pritožbe (zato tudi ni hotel opravljati odmerjenega mu dela), kar pa se mu je nazadnje le maščevalo.

Svet za medsebojna razmerja DSSS je na svoji seji dne 30. 6. 1977 izdal sklep o prenehanju lastnosti delavca v združenem delu tovarišu Xaniju Qazimu, zaradi odklanjanja dela (kar je ugotovilo tudi že sodišče). S tem dejanjem je namreč tovariš Xani hujše kršil delovne obveznosti.

In kaj se je zopet zgodilo? Možakar se je, jasno, zopet pritožil. Delavski svet DSSS je obravnaval odločitev SMR DSSS in sklenil, da je pravilna.

Tovariša Xanija na sestanek DS ni bilo (bil je zopet v bolniškem staležu!).

Zgodba se vije kot prava jara kača in kljub temu, da smo primer že skoraj rešili — se še vedno ne ve — morda se bo tovariš Xani zopet pritožil...

Vsa zadeva bi ne bila tako mučna in bi ne povzročila med ljudmi toliko hrupa, ko bi tovariš Xani ne bil sredi mesta našim delavcem tolikokrat na očeh — med bolniškim staležem seveda! In vedno izredno urejenega videza (saj ni naključje, da je bil v prostem času tudi maneken). Z govorjenjem in celotnim obnašanjem pa je dajal sogovornikom vedeti, da »se mu žvižga«. Po drugi strani je pa do najmanjših nadrobnosti poznal vsa mesta v naših samoupravnih aktih, kjer so zapisane pravice delavcev. Žal tistih vrst, kjer so zapisane dolžnosti, ni tako vestno preštudiral...

Upati je, da se taki in podobni primeri v naši sredini ne bodo več ponovili.

Kdo bi izračunal, koliko ljudi je porabilo celo vrsto ur za sestanke, seje, pogovore z enim samim nevestnim delavcem? In kakšne bi bile številke, ko bi imeli več takih primerov?

Takih in podobnih tovarišev Xanijev si kratkomalo ne moremo privoščiti, saj škoda ni le v njihovem nedelu, ampak sta tu še slab zgled in slabo razpoloženje, ki se ustvarja v delovni sredini, kjer tak delavec dela.

Tovariš Xani, se boste tudi na to pisanje pritožili?!

B. Ž. J.

V Murski Soboti

V petek, 30. septembra je bil v Murski Soboti odprt 3. jugoslovanski bienale male plastike.

V razstavnem paviljonu arhitekta Franca Novaka so za mesec dni dobile svoj prostor umetnine umetnikov iz vse Jugoslavije in tudi Italije.

Razstavi male plastike iz osnovnega koncepta so se pridružile še tapiserije priznanih slovenskih avtorjev, ki so izdelane v ročni tkalnici Dekorativne in sodijo med prve tapiserije, ki jih bo imela naša tovarna v svoji stalni zbirki.

Ob otvoritvi je sekretar razstave tovariš Aleksander Bassin opredelil težnje te, že tretje bienalske prireditve in se zahvalil vsem, ki so prispevali svoj delež k letošnji razstavi.

Samo razstavo je po krajšem nagovoru otvoril podpredsednik izvršnega sveta Slovenije tovariš Rudi Čačinovič.

V prvi vrsti je poudaril pomen te in podobnih kulturnih manifestacij za prekmursko področje, nato pa se je z izredno pohvalnimi besedami izrazil o gesti Dekorativne, ki je — po

besedah tovariša Čačinoviča — doumela pomen in namen neposrednega povezovanja združenega dela s kulturo.

Treba je še povedati, da so naše tapiserije — njihovo tenkočutno izdelavo — pohvalili tudi sami umetniki, kakor tudi vidni jugoslovanski kritik iz Beograda dr. Lazar Trijunović.

Žirija za nagrade je podelila dve častni priznanji: akademski kiparki iz Zagreba Kseniji Kantoci ter akademskemu kiparju Zdenku Kalinu iz Ljubljane. Prvo premijo (Kulturne skupnosti MS) je prejel akademski kipar Miloš Sarič iz Beograda, drugo premijo je dobil akademski kipar Izvor Oreb iz Zagreba (podeljuje razstavnih paviljon arh. F.N.), tretjo — akad. kipar Töne Demšar (podeljuje Dekorativna), četrto — akad. kiparka Dragica Čadež-Lapajne iz Ljubljane (podeljuje ZKO MS) in še tri odkupne nagrade Mure, Pomurskega tiska in skupščine občine MS. Prejeli so jih: Janez Boljka, Ksenija Vučinič-Turinski, Tomislav Kanzlarič in Mojca Smerdu.

B. Ž. J.

Slovinci potrebujemo hram kulture

Iniciativni odbor za izgradnjo kulturnega centra »Ivan Cankar« na Trgu revolucije v Ljubljani je predložil v javno obravnavo družbeni dogovor o izgradnji in financiranju omenjenega projekta.

Podpisniki dogovora so izvršni sveti petih ljubljanskih občin, mestna izvršna skupščina, republiški izvršni svet, predsedstvo mestne konference sindikata, predsedstvo republiške konference sindikata, gospodarska zbornica SRS, kulturne skupnosti Slovenije in Ljubljane, RTV Ljubljana, Ljubljanska banka, Iskra, Emona, Investicijski zavod za izgradnjo Trga revolucije ter podjetja za PTT promet v Ljubljani.

S predlogom tega družbenega dogovora je predvidena tudi razdelitev predvidenih investicij v znesku 600 milijonov dinarjev. Po predlogu naj bi iz te predvi-

dene vsote mesto Ljubljana kri- lo 45 odstotkov skupnih investicij, republika 35 odstotkov, RTV Ljubljana 7 odstotkov, LB 6 odstotkov, Iskra 4 in Emona 3 odstotke.

Glavni projektant objektov je profesor Edo Ravnikar.

Kulturni center bo imel poleg ostalega 4 velike dvorane s skupno 3000 sedeži (velika dvorana bo imela 1500 do 1600 sedežev, srednja okrog 800 in dve manjši okrog 250 sedežev).

Iniciativni odbor je pripravil brošuro, iz katere bomo delovni ljudje lahko razbrali podrobnejše podatke v zvezi z izgradnjo kulturnega centra.

Trenutno dela na projektu 2000 strokovnjakov, kar ni naključje, saj zahteva ta večnamenski objekt vsestransko pretehtanih rešitev, saj bodo na razpolago razmeroma skromna sredstva.

B. Ž. J.

Zdrava prehrana

(Nadalj. s prejšnje številke)

Razmerja energetskega prometa v organizmu človeka

Pred nami je vprašanje razmerja energije, ki jo vnašamo v telo s hrano in tiste energije, ki jo rabimo za svoj obstoj in za vse ostalo delovanje. Ravno vesje je takrat, kadar je porabljena energija, ki jo ima zaužita hrana. Negativno razmerje je taktokrat, ko za delo porabimo več energije, kot jo ima zaužita hrana, pozitivno pa v primeru, če je vnesene energije več kot porabljene.

Sprejem in potrošnja energije uskladimo z merjenjem energije. Mera za energijo, ki nastaja v poteku presnove v telesu, je kalorija. Mala kalorija predstavlja količino energije, ki segreje 1 cm³ vode za 1° C (od 14,5 do 15,5° C). Velika kalorija ali kilogramska kalorija predstavlja količino energije, ki segreje 1 liter vode za 1° C (od 14,5 do 15,5° C). Običajno računamo v velikih ali kilogramskih kalorijah. Kalorijsko vrednost bi približno ocenili s porabljeno toploto, če bi snovi sežgali, in pa identično, ker je energetska pretvorba v živem organizmu drugačna.

Merjenje nam omogoča tudi količinska poraba kisika in nastanek ogljikovega dvokisa. Njih razmerje nam govori o sproščeni energiji v telesu in o kvaliteti izgorevanja. Npr. pri izgorevanju ene molekule sladkorja se porabi šest molekul kisika in nastane 6 molekul ogljikovega dvokisa. Razmerje je 6/6=1, to pomeni, da se je ves sladkor spremenil v energijo. Razmerje za beljakovino = 0,8 za maščobe pa 0,7, kar pomeni, da izgorevanje ni popolno in da je več ostankov po izgorevanju (metabolitev).

Energetika snovi

Snovi, ki se v telesu pretvarjajo v energijo so beljakovine, masti in ogljikovi hidrati ali sladkorji. Sladkorji in masti dajejo energijo, ki jo človek rabi za vsakdanje akcije. Lahko tudi drug drugega nadomeščajo, če niso v pravilnem medsebojnem razmerju.

Beljakovine predstavljajo gradbeni material za celice in s tem za vse organe. Ni obnove in nove rasti celic organov in tkiv brez beljakovin. Maščobe in sladkorji beljakovin ne morejo nadomestiti. Beljakovine so živalske in rastlinske. Več so vredne živalske beljakovine, ker jih človek lažje predela v sebi podobne beljakovine kot pa rastlinske. Beljakovine služijo kot energetski material le v hudem gladovanju, ko telo črpa lastne rezerve za svoj obstoj.

Beljakovine so temelj za nastanek hormonov in fermentov, zato jih telo ne more pogrešati.

Normalne in zdrave potrebe po beljakovinah: fiziološka potreba beljakovin za odraslega človeka je 1 gr beljakovin na 1 kg telesne teže. To velja za standardnega moškega (ki je star 25 let, visok 170 cm in tehta 65 kg). Zaradi odklonov od ideala in ker se bojimo beljakovinskega deficita priporoča Komitete svetovne zdr. organizacije 110 gr beljakovin za odraslega človeka, ki je zdrav. Bolniki ravno.

Organizem v rasti rabi več beljakovin kot odrasli človek. Bijo za obnovo tkiv več beljakovin. Dojenček mora dobiti z mlekom 2—3,5 gr beljakovin na 1 kg telesne teže; ker presnova mleka zanj in lahka, priporočamo dojenčku dnevno 3,5 gr beljakovin na 1 kg telesne teže.

Kasneje, vse do dvajsetega leta, je potreba po beljakovinah 1,5—3 gr dnevno na 1 kg telesne teže. Šele po 20 letu pade potreba po beljakovinah na 1—1,5 gr na 1 kg telesne teže dnevno.

Dokler organizem raste, je odrasla oseba potrebno 2/3 živalskih beljakovin (meso, mesni izdelki, ribe jajca, sir.) in le 1/3 rastlinskih beljakovin (fižol, grah...); obratno je pri odraslem, ker mu rastni potencialni več potreben. S temi trditvami smo pomislili staro miselnost, da otroku meso ni potrebno in da je meso za razvoj otroka škodljiv.

Sladkarje — ogljikovi hidrati

So glavni energetski viri, ki hitro in kompletno oksidirajo. 1 gr sladkorja da 4,1 kalorij.

Za sladkorje nimamo točno določenih norm. Čim večje je mišično, to je fizično delo, tem večja mora biti presnova in količina sladkorja, ki pa v skrajnih mejah mora imeti nadomestilo z maščobama.

Maščobe

So visoko energetski material. 1 gr maščobe daje 0,3 kal. Tudi maščobe so rastlinskega in živalskega izvora. Pretežno živalske maščobe sproščajo holesterinske snovi, ki pospešujejo pri odraslih arteriosklerotične procese. Količina maščob pri lahkem delu naj dnevno ne pokriva več kot 15 do 18% celokupno potrebnih kalorij. Pri težkih in zelo težkih fizičnih delih se količina maščobe 2—3-krat poveča.

Zaščitne snovi

Zaščitne snovi ne dajejo energije, vendar je njihova prisotnost nujna za presnovo energetskih snovi in za biološko dinamiko organizma.

Sem spadajo vitamini, in minerali, ki imajo v zdravju in boleznih veliko vlogo. Pomemben faktor za vse te navedene snovi je voda — tekočina, ki mora biti prisotna v stalnem razmerju, da življenjski procesi lahko potekajo. Primanjkljaj vode ali pa viški vode v telesu pomenijo bolezni.

Energetske potrebe organizma

S hrano nadomestimo energijo, ki je potrebna za obstoj in za človekovo delo. Potreba po energiji ni za vse ljudi enaka, zato vzamemo v poštev povprečja — standardnega človeka.

Celokupna človekova energija se porabi:

1. Za osnovno presnovo (bazalni metabolizem). To je potrošnja energije za vzdrževanje življenjskih funkcij, — to je za delovanje organov. Bazalni metabolizem izključuje delo progastih mišic, ki opravljajo fizično delo.

2. Potrošnja energije, ki se porabi za prebavo in vnašanje hrane v telo.

3. Potrošnja energije, ki jo porabijo mišice v celotni dnevni akciji. Razlika v fizičnih naporih je velika, zato je potrošnja energije zaradi velikih razlik v fizičnih obremenitvah zelo velika.

4. Potrošnja energije, ki je potrebna za vzdrževanje in regulacijo toplote človekovega telesa.

Osnovna presnova za človeka (standardnega moškega) znaša 1800 kalorij. Če priračunamo osnovne akcije za vzdrževanje (oblačenje, umivanje, hranjenje, itd.) prištejemo še 500 kalorij, kar znaša 2300 kalorij. Žene pod enakimi pogoji potrošijo povprečno 500 kalorij manj. Osnovna presnova za žene znaša 1300 kalorij, razširjena osnovna presnova pa 1800 kalorij.

Za vsako desetletje pri 25. letu se priporoča zmanjšanje kalorij za 5—7%

Pri enakomernem zelo težkem delu človek potroši dnevno največ 4800 kalorij. Za kratek čas lahko potroši 100—200% več. Če težko delo dalj časa traja, nastanejo nepopravljive okvare in razgradnja telesnih beljakovin.

dr. Franc Pogačar
(se nadaljuje)

NAPOVED VREMENA

OKTOBER

Od 15. do 19. Lepo vreme se bo še nadaljevalo, vendar bodo jutra meglena in noči mrzle.

Od 20. do 22. S prodorom severnih zračnih gmot preko Azorov pridejo tudi do naših krajev mrzli vetrovi in dež. V Alpah bo sneg.

Od 23. do 27. bo nastopilo menjajoče vreme z mrzlim vetrom. Okrog 25. — slana. V notranjosti bo prijetneje, kot pa ob morju.

Od 28. do 31. bo nastopilo milejše vreme — nekaj sončnih

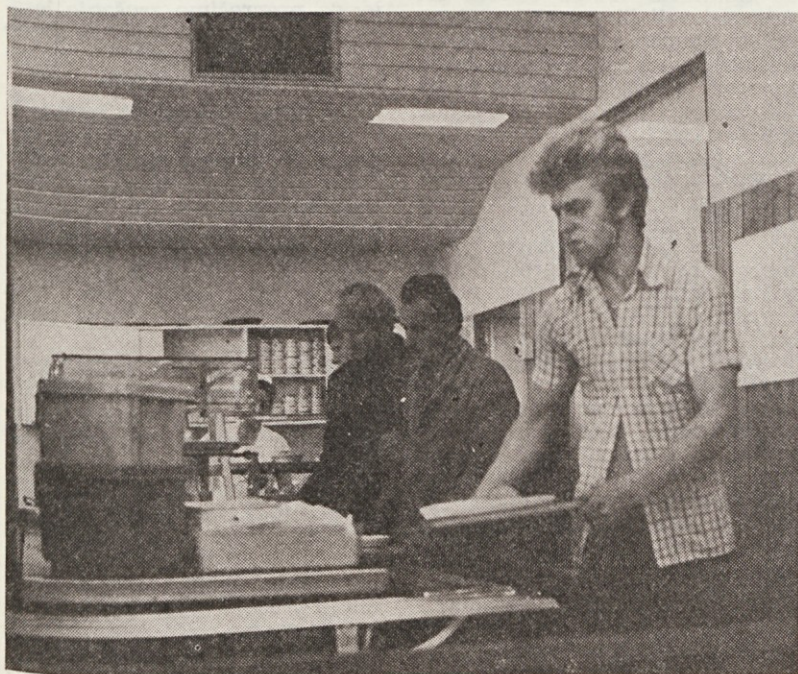
dni, ki pa se bodo ob lunini spremembi sprevrgli v viharne — posebno na jugu Evrope.

NOVEMBER

Od 1. do 7. bo še zmerno vreme z dnevnimi temperaturami okrog 12° C, noči bodo mrzle — do 0° C, slana.

Od 8. do 13. je pričakovati padec zračnega tlaka in z Atlantika prodor viharne vetrov. Sledilo bo neprijetno spremenljivo vreme. V hribih bo zopet zapadel sneg, ob morju pa bodo besneli viharji.

Anton Jesse

Kako se zavarujemo pred požari

(IZ GLASILA NOVOTEKSA)

Nadaljevanje

SKUPINA »C«

V tej skupini so razvrščeni požari gorljivih plinov. To so acetilen, metan, butan, propan, mestni plin etan, generatorski plin itd. Plini zgorevajo s plamenom, ki zagorijo z največjo intenzivnostjo takoj po vžigu. Če se vnetljivi plini v določenem razmerju pomešajo z zrakom, nastane eksplozivna zmes. Če se le-tej približja odprt plamen ali iskra, zgori z eksplozijo. Isto velja tudi za hlape, ki izhlapevajo iz vnetljivih tekočin, če le-te niso dobro zaprte.

SKUPINA »D«

V to skupino prištevamo lahke kovine, kot aluminij, magnezij, fermit, titan itd. Razen natrija in kalija gorijo burno in z bleščečim plamenom. Ker se pri tem gorenju v zelo kratkem času sprosti zelo veliko toplote, nastajajo visoke temperature.

SKUPINA »E«

Posebno zvrst tvorijo požari električnih napeljav, inštalacij, elektromotorjev, transformatorjev, generatorjev, električnih kablov, stikal itd. Če so vsi omenjeni stroji pod električno napetostjo, zahtevajo tudi posebno ravnanje pri gašenju.

Vsak izmed navedenih požarnih skupin zahteva uporabo ustreznega gasilnega sredstva, ki je najbolj učinkovito za določeno vrsto gorljivih snovi.

LASTNOSTI POŽAROV IN NJIHOVO GAŠENJE

Požari trdnih snovi (našteli smo jih v skupini A). Trdne snovi, na primer les, premog in druge se morajo pri gorenju najprej spremeniti v pline, da zaznamo plamen. Trdne snovi gasimo z vodo. Ko pride voda v dotik z gorečo snovjo, opravi trojno delo:

— ohladi snov pod temperaturo vnetišča, da se ne morejo več pojaviti novi plini;

— voda porabi za svoje izparjevanje okoli 600 K cal/na kilo, kar precej prispeva k porabi razvite toplote;

— nastala vodna para odrine zrak (zračni kisik) od gorečega predmeta in tako avtomatično duši ogenj.

Požari vnetljivih tekočin (to so snovi skupine B).

Gorljive tekočine se morajo najprej segreti do izdatnega hlapenja, nato pa se morajo nastali hlapi segreti do vnetišča, da se lahko začne gorenje. Gorljive tekočine gorijo le s plamenom.

Po vžigu v kratkem času dosežejo maksimalno temperaturo in plamen naenkrat zajame vso površino. Hlapi teh tekočin, pomešani z zrakom lahko tudi eksplodirajo. Če gorečo površino prekrijemo, smo kisiku preprečili dostop do goreče količine. Za gašenje goreče površine so potrebne tekoče snovi — pena ali praški. Pena plava na površini gladine vnetljive tekočine in opravi hkrati dve nalogi:

— prepreči kisiku dostop do goreče površine

— delno ohlajuje

Prašek, ki pokriva gorečo površino, preprečuje kisiku dostop do goreče površine in tudi duši požar.

Požar plinov — skupina C

Plini zagorevajo samo s plamenom ali pa pomešani z zrakom eksplodirajo.

Intenzivnost gorenja je takoj po vžigu. Kadar gorijo plini v prostoru in uhajajo v zrak, sta voda in pena brez moči. Za uspešno gašenje manjšega požara v prostoru je najučinkovitejši ogljikov dioksid (CO₂), če pa je plinski požar večji in zaradi velike vročine ne moremo priti v njegovo bližino, bomo uspešno gasili z gasilnim praškom iz večje daljine. Obe sredstvi učinkovito delujeta, tako da preprečita dostop kisika in s tem dušita požar.

Če vemo, kje uhaja plin, moramo zapreti ventil na plinovodu (jeklenki) in plamen bo ugasnil ne da bi morali uporabiti ročni gasilni aparat.

Požari lahkih kovin (skupina D)

V posebno skupino požarov trdnih snovi spadajo snovi, ki jih ne smemo gasiti z vodo ali peno. Voda bi, če bi prišla v stik s temi snovmi, ki pri gorenju oddajajo visoko temperaturo, povzročila pokalno eksplozijo. Te vrste požarov lahko gasimo samo s suhimi gasilnimi sredstvi, kot so pesek, zemlja ali s posebnimi vrstami gasilnega praška.

Požari električnih naprav in inštalacij (skupina E)

Ti so posebno nevarni ljudem, ki ne poznajo osnovnih ukrepov, potrebnih pri gašenju, saj je nestrokovno gašenje smrtno nevarno. Gašenje električnih naprav pod napetostjo z vodo ali peno je smrtno nevarno. Te naprave gasimo z gasilnimi sredstvi, ki niso električno prevodna, ki niso škodljiva in nevarna za zdravje. To sta gasilni prašek in ogljikov dioksid — CO₂.

KAKO UKREPATI PRI NASTANKU POŽARA?

Ostanimo mirni in preudarimo, kaj je treba storiti, da odstranimo nevarnost za razširitev požara. Če gre za reševanje ogroženih živih bitij, se najprej lotimo reševanja ljudi.

Izklopimo električne naprave in ustavimo stroje, razsvetljavo pa izklopimo le takrat, če je to potrebno; zapremo dovod plina pri glavnem in na stranskih vodih ter na plinskih napravah; ugasnemo peči na olje. Preprečimo prepih, zapremo okna in vrata, dokler ne začnemo z gašenjem. Odmaknemo predmete in snovi, da jih ne bosta ogrozila plamen in vročina.

Lotimo se gašenja s sredstvi, ki so pri roki. Gasimo najprej predmete oziroma snovi, ki najbolj gorijo, nato pa druge, ki gorijo z manjšim plamenom. Med gašenjem velikih predmetov usmerimo curek za kratek čas na predmet, ki je začel goreti; tako bomo uspeli zadrževati ogenj.

Če moramo vstopiti še pred intervencijo gasilcev v prostor

kjer gori in se kadri, si nadenimo okoli ust in nosu moker robec. Preden odpremo vrata, se postavimo na tisto stran vrat, kjer bomo zaščiteni pred plamenom in vročimi plini. Vrata počasi odpiramo in se v pripognjeni drži držimo čim nižje pri tleh ter stopimo v prostor.

Prostor moramo temeljito pregledati, ker lahko pričakujemo, da je kdo obležal v nezavesti. Stanovalci, posebno še otroci, se čestokrat skrijejo v posteljo, v omaro, v stranišče, v kopalnico ali druge prostore, ki jih ogenj še ni zajel.

Dokler nismo ugotovili, kje in kaj gori, ne gasimo — gasili bi v prazno. Z gašenjem pričnemo šele takrat, ko smo ugotovili, kje je leglo požara in kaj gori. Zatem odpremo okna, da se dim in plini razkadijo iz prostora.

GAŠENJE V POSEBNIH PRIMERIH

— Pogasitev osebe, ki gori

Če se je vžgala obleka na osebi, preti neposredna nevarnost za življenje. Nevarnost je večja, če oseba beži, izgublja razsodnost in tako povečuje nevarnost, ker se ogenj še bolj razplamteva in širi na obleko, ki je ogenj še ni popolnoma zajel.

Osebo moramo takoj zaustaviti. Če je sama in ni pri roki ničesar, s čimer bi pogasili ogenj, jo vržemo na tla in jo pričnemo valjati po tleh, dokler se ogenj ne uduši. Obleke naj ne slači in stori vse, da mu ogenj ne udari v obraz in ne uide v lase. Če je pri roki odeja, preproga, površnik ali kak drug kos oblačila, pričnemo gasiti od vrata navzdol, da preprečimo nevarnost za glavo. Nujna je tudi prva pomoč.

— Požar v dimniku

Dimniški požari so zelo pogosti in predstavljajo nevarnost za zgradbo, okolico in za stanovalce, ki so lahko izpostavljeni strupenim plinom. Kadar gorijo saje v dimniku, nastajajo zelo visoke temperature — tudi do 1300°C, pri kateri že razpada opeka. Zaradi tega se segreva zid dimnika in druge konstrukcije, ki so vpete v dimnik ali pa so prislone neposredno ob zid dimnika. Tudi predmeti, ki so prislone ali obešeni ob zid, so izpostavljeni nevarnosti vžiga.

Nevarnost požara se povečuje, če ima dimnik razpoke, če so dimniška vratca odprta ali preperela ali jih morda sploh ni, če so stropne grede vzdane ali naslonjene na sam dimnik. Iskre in vroči plini, ki uhajajo skozi odprtine in špranje, bodo vžgale gorljive predmete, ki so ob dimniku, tram pa, ki je vzdan v dimnik, začne počasi tleti, nakar se bo požar prenesel na strop oziroma strešno konstrukcijo.

Če se saje v dimniku vžgo, morajo zgoreti. Če preti zaradi temperature dimniku nevarnost, da se bo požar razširil navzven, se bomo odločili z gašenjem z ročnimi gasilnimi aparati na prah ali CO₂, nikakor pa ne z vodo. Dimniški požar gasijo izurjeni gasilci, zato jih ob požaru saj v dimniku tudi pokličemo. Preventivno pa morajo skrbeti stanovalci in pravočasno odstraniti vse možne vzroke, ki smo jih našli, da do požara ne pride.

— Požar na stropu in steni

Požar na stropu lahko nastane iz več vzrokov (vzidan tram v steno dimnika, lončena peč,

postavljena na lesena tla, žerjavica, ki je izpadla iz peči, vpliv toplote železne peči, postavljene na lesena tla itd.). Požar se neopazno širi med stropom, dokler ne prodre do mesta kjer je že toliko kisika, da izbruhne na prosto. Pri vseh teh vrstah požarov je osnovno, da ugotovimo leglo požara. Kadar iščemo leglo požara, moramo storiti naslednje:

— odklopiti varovalke;

— z dlanjo tipamo po podu, dokler ne najdemo mesta, kjer je najbolj vroče;

— iščemo madeže na ometu, ki običajno nastanejo pri takem požaru;

— prisluškujemo, na katerem mestu najbolj prasketa — tam je gotovo zarišče požara.

Na enak način ugotovljamo leglo požara tudi pri požaru, ki ga slutimo v leseni steni. Kako bomo gasili v obeh primerih?

Pri roki mora biti orodje za odpiranje desk in voda. Ali bomo gasili z vedrovko, zidnim hidrantom ali brizgalno, je odvisno od razsežnosti požara. Važno je, da smo pripravljene že na prvi udarec, ko se bo prikazal plamen, ko bomo odtrgali deske. Gašenje ne bo uspešno, če bomo zalivali notranjost stene z vodo, temveč se bo uspeh pokazal, če bomo uporabili ročnik, s katerim lahko gasimo z ostrim in razpršenim curkom vode in ga vsak čas odpiramo in zapiramo.

— Požar na stopnišču

Pri eno in večnadstropnih zgradbah je požar na stopnišču zelo nevaren, ker se širi navzgor in navzdol. Pri taki situaciji požar zajezimo od spodnje in zgornje strani. Kako bomo gasili?

— Odklopiti moramo električni tok.

— Da bomo zdržali pred vročino in dimom, moramo poskrbeti za prezračevanje stopnišča v višjih nadstropjih.

— Niče ne sme uporabljati dvigala.

— Stanovalce opozarjamo, naj ne odpirajo vrat in naj vrata ohlajujejo z notranje strani z vodo.

Pri takem požaru takoj odklopimo električni tok, ugotoviti moramo, če so na podstrešju stanovalci. Napad izvršimo po stopnišču in z zunanje strani na streho, pri gašenju moramo curek usmeriti naravnost v oporišče nosilne grede in njihove spoje, da preprečimo zrušenje lesene konstrukcije. Nosilne grede in glavne vezi moramo stalno hladiti z ostrim curkom vode.

— Požar električnih naprav

Pod tem razumemo vse naprave, ki proizvajajo in izkoriščajo električno energijo visoke in nizke napetosti. Da bi odvrnili nevarnost za življenje, ne smemo nikdar pozabiti na prvi ukrep, ki ga moramo izvršiti v zvezi z gašenjem: odklopiti električni tok, potem se šele lotiti drugega dela.

Če je požar v zgradbi, kjer je nizkonapetostni tok, izključimo glavno varovalko; če je požar v stanovanju, pa varovalke na stikalni deski.

Če pade vodnik na zemljo, se ga ne dotikamo in preprečimo vsakemu dostop do njega. Takoj pokličemo strokovnjake.

— Vsa okna stanovanj, ki imajo zvezo s stopnicami, morajo biti zaprta.

se nadaljuje

Izlet na Češko kočo

Za ljubitelje gora smo letos organizirali izlet na Češko kočo. V soboto, 3. 9. 1977 ob 7. uri zjutraj smo se zbrali pred tovarno, se usedli v avtobus, ki nas je popeljal proti Kranju in dalje po dolini Kokre na Jezerško.

Bilo nas je 40, ko smo zapustili avtobus in zadihali v svež gorski zrak. Jutro je bilo sicer nekoliko megleno, vendar so se že pokazali mogočni obrisi Kočne in Grintovca. Kolona se je kmalu raztegnila in pot nas je vodila skozi gozdove mimo posameznih hiš na Stularjevo planino. Tisti, ki imajo radi gobe, oziroma jih radi nabirajo, so prišli na svoj račun. Gob res ni manjkalo, in lepih jurčkov je bilo veliko. Nekdo je od samega veselja spustil nahrbtnik na tla in se pogнал za gobami. Kmalu se je pot končala in prišli smo na stezo. Našli smo še borovnice in opazovali smučarje, ki so se smučali za kočo na Ledinah. Mimogrede povedano — kočna na Ledinah je povsem nova in ima streho prirejeno za pristajanje helikopterja, s katerim rešujejo ponesrečene planince.

Vreme je bilo sončno, ko smo prišli do Češke kočice.

Sama kočica leži vrh kolena, kjer se prevesi planjava Spodnje Razni proti Ravenski Kočni. Zgradila jo je češka podružnica SPD leta 1900. Ob jasnem vremenu lahko s tega mesta pregledamo vse podrobnosti severnega pročelja zah. Grintavcev. Vidi se zidovje Križa, raztreskani hrbet Bab, ki loči Belsko in Ravensko Kočno. Bliže nam se vzpenjajo strmi stolpi Skute in Struce.

Takšen je svet okrog Češke

koče, ki stoji na višini 1543 m in kamor nas je pripeljala pot.

Oskrbnik Andrej je bil vesel našega napovedanega prihoda, takoj nam je postregel s čajem in šilcem žganja. Medtem so nekateri izkušeni planinci ubrali pot preko Zrela do kočice na Ledinah, ostali pa smo se sončili, lenarili, se drsali na snegu in seveda tudi fotografirali. Prijetno nam je bilo, stari in mladi smo se dobro razumeli in več ali manj utrujeni smo bili še vedno razpoloženi za šalo in smeh. Kasneje smo dobili še okusno enolončnico in tudi fantje, ki so šli na Ledine, so se že vrnili.

Do tukaj vse lepo, morda prelepo, da bi bilo res. Kmalu sem opazil, da manjka en član naše družbe; Mraka ni bilo nikjer. Vprašal sem oskrbnika, a ni vedel dosti, Mrak je vzel sendvič in odšel. Nekdo je omenil, da je želel videti Avstrijo ter je odšel proti sedlu na Vratca. Pogнал sem se v strmino do sedla, vsi so gledali za menoj (Vinko z daljnogledom) in čakali, kdaj bom pomahal, da sem ga našel živega ali mrtvega. Toda tudi tam ga ni bilo. Klical sem ga, a le odmev sem slišal in srce, ki mi je močno tolklo, ne od hoje, od skrbi, če se mu je kaj zgodilo. Kaj naj porečem domačim, kakšen vodič sem? Sto misli in ena sama želja, da ga najdem živega. Tekel sem nazaj do kočice, upal, da je medtem že prišel, pa ga ni bilo, le naši ljudje so strmeli v sivo ostenje gora in upali, upali!

Dogovoril sem se z oskrbnikom, da, če ga ne bo na Jezerškem, pokličem gorsko reševalno službo in se vrnem z njimi nazaj.

Vso pot v dolino sem mislil na tega človeka. Čeprav je bila družba dokaj razporejena, me niso mogli razporeti. Na Jezerškem Mraka ni bilo. Kje je torej, kam je odšel? Že sem hotel alarmirati gorsko reševalno službo v Kranju, ko mi je nekdo od naših povedal, da ima Mrak telefon doma. Poklicali smo. Jaz se nisem upal. Izvedeli smo, da je Mrak že četrte ure doma! »Torej je živ«, čutil sem veliko olajšanje, vsi smo to čutili. Bilo je olajšanje, pa tudi obtožba takšnega ravnanja neodgovornega človeka! In če pomislim, da smo prišli na Jezerško, da smo ga k sreči klicali domov in našli; ko ga še ne bi bilo doma, bi tisto pozno popoldne odšlo nekaj reševalcev iskat človeka v skale okrog Češke kočice, on pa bi doma mirno sedel. In zakaj? Ker ni čutil potrebe, da pove, kam gre, ker ni hotel vedeti, da odgovarjam za vse, tudi zanj!

Ne pišem rad o tem dogodku, a morda je to izkušnja več

tudi zanj, za ostale in tudi zame. Rad grem v hribe, rad popeljem s seboj ljude, toda, če so mi zaupali v dolini, naj mi zaupajo tudi v gorah, povedo naj mi, kaj bi radi, le vedeti moram, odgovoren sem, dokler smo skupaj — za vse in to odgovornost sem čutil dovolj globoko, ko sem na vsakem koraku iskanja na poti proti Sedlu že videl najhujše.

Naj se povrnem nazaj. Ko smo zvedeli, da je mož že doma, smo še nekoliko posedeli pred hotelom.

Prišel je avtobus, vstopili smo in se odpeljali.

Povprašal sem nekatere, če jih bolijo noge, »no ja, bolijo«, so dejali, »toda bilo je lepo«. »Drugič bom vzel boljše čevlje,« so se oglašali.

Vesel sem bil teh nasmejanih obrazov, dobro so hodili in upam, da bomo še kdaj šli skupaj ogledovat si ta lep gorski svet.

Kavčič Iztok

Kultura

Novo šolsko leto je hkrati tudi čas, ko začnejo z rednim delom vse naše kulturne ustanove. Te dni so vpisovali v abonmaje v vseh ljubljanskih gledališčih in glasbenih hišah.

Drama slovenskega narodnega gledališča začenja sezono 1977/78 pod novim vodstvom. Njeni predstavniki so javnosti sporočili, da se tokrat zavestno odločajo za spored, ki naj bi v našo osrednjo gledališko hišo privabil številnejše občinstvo. S tem se sačasno z odra umikata eksperimentalizem in t.i. »problemski teater«. Posegli bodo po delih vedrejših vsebin, ki so širšemu občinstvu dostopnejša in bo njihovi poglavitni namen spet polniti sedeže v ljubljanski Drami,

V letošnjem programu Drame SNG ni nobene izvirne slovenske novitete. Večinoma gre za preizkušena dela znanih domačih in svetovnih avtorjev.

Tako bomo letos lahko gledali Shakespearovega »Timona Atenskega«, Potrčevo »Kreflovo kmetijo« (ti dve izjemoma nista vedri), nato pa še: Alekseja Arbuzova »Staromodno komedijo«, Držičevega »Dunda Maroja« in Rostandovega »Cyranoja de Bergeraca«.

Za novo gledališko sezono nam objublajo tudi predstave v Mali Drami: večer Župančičeve poezije (ob pesnikovi 100-letnici rojstva), dve monodrami — Lea-utierovo »Raglj« in dramizirano Handkejevo pripoved »Nesreča brez želja«.

To je program, ki je že vnaprej načrtan, na Malem in pa t.i. Levem odru pa si lahko obetamo še kakšno novost sredi leta.

Poleg vsega naštetega bodo na deskah velikega odra ljubljanske DRAME na sporedu še nekatere uspešne uprizoritve iz prejšnjih sezon in pa — česar se je posebno veseliti — bolj številna gostovanja drugih slovenskih in neslovenskih gledališč.

Naše glasilo bo še naprej vabilo vse delavce Dekorativne v gledališče, ne le v ljubljansko Dramo, obenem pa bomo skušali od naših obiskovalcev izvedeti, kaj jim naše ljubljansko kulturno življenje nudi, kakšni so njihovi vtisi, želje in potrebe.

B. Ž. J.

NEMŠČINA SE NADALJUJE

26. 9. 1977 se je začelo novo šolsko leto tudi za naše slušatelje tečajev nemškega jezika. Sedem jih nadaljuje z učenjem v tretjem semestru. Sedem slušateljev, ki so vpisali četrti semester, pa bo začelo z delom v oktobru.

B. Ž. J.

ZAHVALE

Zahvaljujem se kolektivu za sožalje in pozornost ob smrti mojega očeta.

Grum Janez

Ob izgubi moje drage mame se zahvaljujem delovni organizaciji za darovani venec in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Liljana Rehorič

Ob smrti moje matere se iskreno zahvaljujem kolektivu za sožalje in darovani venec.

Dragica Rakovič

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem za iskavano pozornost in dragoceno darilo.

Milka Jančar

Kadrovska kronika

VSTOPI:

Črešnovc Vida — kolekcije
Krmelj Igor — za dol. čas — šivalnica
Avramov Gina — pripravljalnica
Radončič Husnija — šivalnica
Kuhelj Zlatka — pletilnica
Vinko Rozalija — pripravljalnica
Ozmeč Ivica — pripravljalnica
Popović Snežana — pripravljalnica
Veren Stefan — pravna služba
Gutić Behran — apretura
Nikolić Dragojlo — pripravljalnica
Majcen Katarina — pripravljalnica
Tamburić Božidarka — pripravljalnica
Zatler Mirjana — pletilnica
Blažić Dušan — barvar. preje

IZSTOPI:

Horvat Marjan — izjava del.
Franko Ignac — izjava del.
Janičijević Zoran — izjava delavca
Resnik Emil — izjava del.
Tomc Marija — upokojitev
Vode Miro — poklic. rehabilitacija
Debevc Marija — izjava del.
Marković Alojz — izjava del.
Lorencin Brane — izjava del.

Manzalović Petar — izjava delavca

Šarko Draga — izjava del.
Ivanić Drago — izjava del.
Perko Julijana — izjava del.
Rašković Predrag — izjava delavca

Snoj Francka — upokojitev
Jan Anton — izjava delavca
Knez Elizabeta — izjava del.
Xani Qazim — hujša kršitev obveznosti

POROČILI SO SE:

Šavor Branko
Urbančič Zdravko
Vode Miro
Mirtič Marija por. Kren

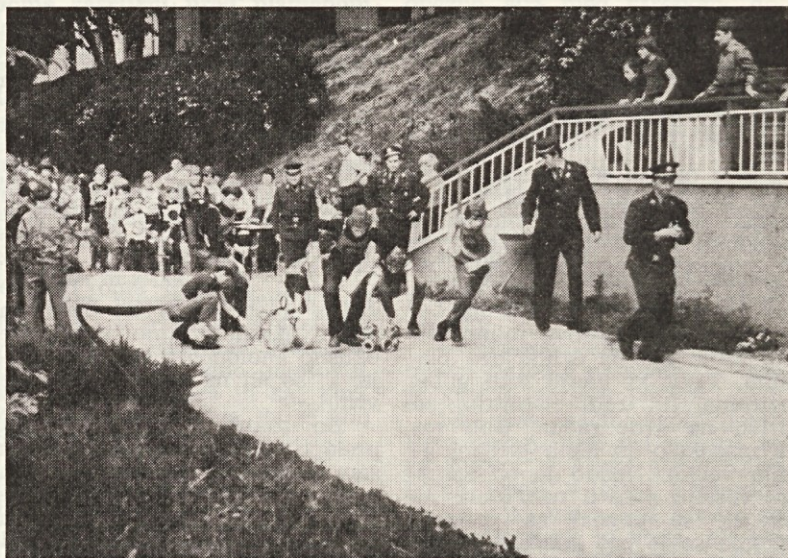
DELOVNI JUBILEJI:

po 10 let:
Gimpelj Joži
po 15 let:
Penezić Olga, Prestor Alojz, Nemeč Tilka
po 20 let:
Bizjan Francka, Siročič Jožica, Ficko Ana, Vitigoj Cirila
po 25 let:
Hrabar Tončka, Klobučar Ana
po 30 let:
Smrekar Vera, Peklaj Peter, Zabukovec Marija

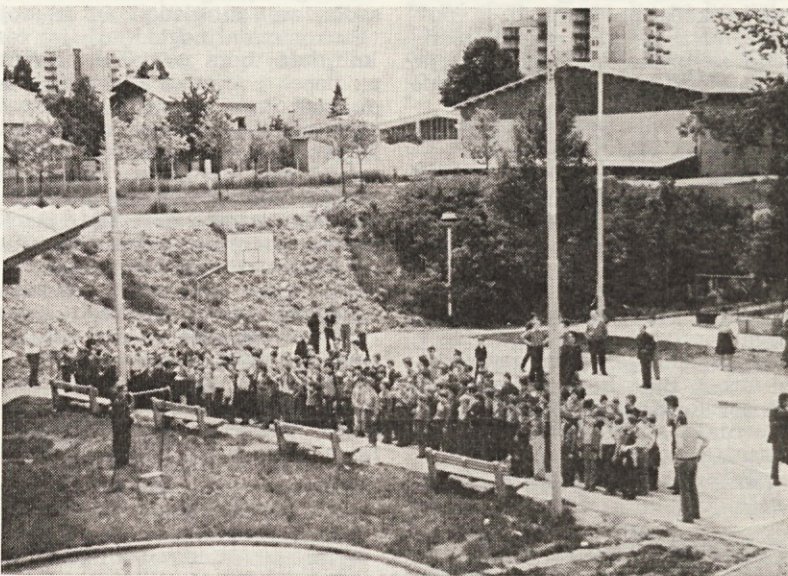
ROJSTVA:

Jurjevčič Tomaž — sin
Mravinec Slavka — sin
Samastur Jožica, Jakob — sin

V počastitev 85. rojstnega dne maršala Tita in drugih pomembnih jubilejev je bilo 22. V. 1977 v naši jami gasilsko pionirsko tekmovanje Lj.-Šiška

Zbor gasilskih pionirjev Lj.-Šiška po končanem tekmovanju

Gasilski pionirji v akciji

Brigadirji potrdili zaupanje

Na zvezni brigadirski akciji »Sava 77« je sodelovala tudi slovenska brigada »Tone Tomšič«, ki je združevala 72 brigadirjev.

Dekorativena je bila ena od sedmih pokroviteljev te brigade in zato so nam vrli brigadirji po končani delovni akciji poslali poročilo o delu in uspehih.

Cisto na kratko o brigadi: udeležilo se je 52 brigadirjev in 20 brigadirk, 12 je bilo članov ZKS. Struktura brigade je bila pisana, saj so bili v njej enakomerno zastopani dijaki, učenci v gospodarstvu, študentje, delavci iz neposredne proizvodnje in uslužbenci.

Dosegli so izredno visoke norme pri delu (122% in celo 145%).

Bili so izredno aktivni pri nasejskih dejavnostih, družbenopolitičnem delu, športu...

Doživeli so tudi brigadno poroko, kar je bil seveda poseben dogodek.

Za dobro delo je 32 brigadirjev prejelo priznanje »udarnik«, 36 pa je prejelo pohvale.

Vsekakor nas brigada »Tone Tomšič« na letošnji zvezni brigadirski akciji »Sava 77« ni razočarala.

B. Ž. J.

TITO V SOVJETSKI ZVEZI

Pogovori, ki so jih imeli predsednik TITO in naša delegacija v Sovjetski zvezi, so bili dobri in koristni za odnose med našima državama, njihov cilj pa je bil boljše medsebojno razumevanje. Vsa vprašanja, ki zanimajo obe strani, so bila obravnavana odkrito in konstruktivno ter ni bilo pri sporazumevanju o njih težav.

Naša stališča o pogledih na svetovno politiko so znana in jasna, nekoliko se razlikujejo s sovjetskimi, vendar ne morejo kvarno vplivati na razvijanje meddržavnih odnosov. Naši odnosi se razvijajo na podlagi obojestranskega prizadevanja načel neodvisnosti, suverenosti, nevmešavanja in samostojnega določanja poti notranje in zunanje politike. Tako si obe državi — Jugoslavija in Sovjetska zveza — prizadevata, da bi razlike, ki

obstajajo pri obravnavanju določenih pojavov v sodobnem svetu — ne vplivale na naše medsebojno sodelovanje.

TITO NA KITAJSKEM

Naši odnosi z Ljudsko republiko Kitajsko so se zlasti v zadnjih letih pozitivno razvijali. Rezultati pogovorov med tovarišem Titom, našo delegacijo in kitajskimi voditelji so zelo pozitivni za dvostranske odnose, za krepitev mednarodnega sodelovanja in razumevanja, zlasti še za krepitev miru v svetu. Kitajska nastopa v svetu kot samostojen politični dejavnik in razveseljivo je, da iskreno in aktivno podpira politiko nevtrženosti.

V dnevnem časopisju in revijah smo lahko sproti spremljali pot tovariša Tita in naše delegacije, pristrčno vzdušje in pristrčne ljudi, nove dežele in — nova obzorja.

Tito v LDR Koreji

Koreja, dežela, ki zajema korejski polotok, otočja vzdolž obale ter del azijske celine med rekama Jalu in Tumin nam zaradi svoje geografske oddaljenosti ni posebno dobro znana. Ime Koreja je ostalo v ušesih predvsem v drugi in po drugi svetovni vojni. Njena strateška leta je na tem delu sveta konfrontirala interese velikih sil. Jaltska in Potsdamska pogodba sta začrtali na 38. vzporedniku mejo severni in južni deželi. Pogajanja o združitvi so leta 1948 neslavno propadla. Pritiski množice za združitve in protidelovanje buržoaznih sil juga so privedli Korejo leta 1951 v vojno, ki je trajala tri leta, ni pa rešila ničesar. Sestnajstmilijonski narod LDR Koreje je z njenim predsednikom Kim Il Sungom na čelu je prijateljsko in na osnovi skupnih pogledov o vprašanjih miru na svetu ter nevmešavanja — sprejel jugoslovansko delegacijo s predsednikom Titom na čelu.

To veliko in delovno ljudstvo si v prvi vrsti želi miru in napredka in tu so osnove za prijateljstva jugoslovanskih ter korejskih narodov.

ZANIMA VAS

Tovarna Rašica je ob 30-letnici svojega obstoja odprla vrata novega tovarniškega objekta v Ambrusu pri Grosupljem, ki bo del TOZD »Konfekcija«.

Litostrojci so praznovali 30-letnico svojega obstoja, ki so jo ovenčali s številnimi delovnimi zmagami.

Titovi zavodi prve povojne graditve so prerasli v sodobno orjaško delovno organizacijo s 13 TOZD in dvema DSSS.

Izdelki njihovih rok »prižigajo luči« po domovih 55 dežel sveta. Njihova skrb za družbeni standard pa je bila in je v naši domovini vsem za vzgled.

Šišenska stanovanjska soseska ŠS 10 povzroča ta čas hudo kri šišenskim občanom in glavobole izvajalcem. Krivci pa... so imaginarni. Sanacije so v teku.

V tem mesecu bodo imeli šišenski prosvetni delavci svoj dan.